

Grundskolan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande 194 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2002. Den övervägande delen av yrkandena rör den obligatoriska skolan. Dessa yrkanden avser frågor om utbildningens villkor, organisation, arbetsformer, arbetsmiljö och hälsofrågor i skolan. Dessutom behandlas ett stort antal yrkanden om läroplans- och ämnesfrågor. Övriga yrkanden rör bl.a. kultur och musik i skolan.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga yrkanden.

I betänkandet finns reservationer på olika punkter från Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet de gröna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	5
Redogörelse för ärendet.....	16
Utskottets överväganden	17
Förskoleklass och skolbarnsomsorg	17
Utbildningsvillkor.....	18
Organisation	23
Arbetsformer	27
Arbetsmiljö.....	29
Hälsofrågor.....	32
Läroplan, timplan och kursplaner	35
Värdegrunden och övergripande ämnesfrågor	35
Svenska och svenska som andraspråk.....	38
Modersmålsundervisning.....	39
Fysisk aktivitet, idrott och hälsa samt simundervisning	40
Sex- och samlevnadsundervisning	42
Vissa särskilda ämnen	43
Kultur, musik och bibliotek	46
Övriga frågor	47
Reservationer.....	50
1. Utveckling av förskoleklassen (punkt 1) – c.....	50
2. Skolbarnsomsorg för 10–12-åringar (punkt 2) – kd.....	50
3. Skolbarnsomsorg för 10–12-åringar (punkt 2) – v.....	51
4. Skolbarnsomsorg för barn till arbetslösa och föräldralediga (punkt 3) – v	51
5. Tidpunkt för skolstart (punkt 4) – m, kd, c.....	52
6. Tidpunkt för skolstart (punkt 4) – fp	52
7. Rätt till undervisning och stöd (punkt 5) – m, fp.....	53
8. Val av skola (punkt 7) – m, fp, kd, c	53
9. Åtgärder för integration (punkt 8) – fp	54
10. Åtgärder mot rasism (punkt 9) – mp.....	54
11. Utbildningsmöjligheter i hela landet (punkt 10) – m.....	55
12. Kompetensutveckling i små skolor (punkt 11) – c	55
13. Skolprofilering (punkt 12) – m.....	56
14. Samarbete mellan skola och föräldrar (punkt 13) – m, fp, kd, c.....	56
15. Föräldrars rätt till information och inflytande (punkt 14) – m, fp, kd, c.....	57
16. Skolledare (punkt 15) – fp.....	57
17. Skolstyrelser (punkt 16) – c.....	58
18. Skolstyrelser (punkt 16) – mp.....	58
19. Värdegrunden i kvalitetsredovisningen (punkt 17) – kd.....	59

20. Skolverkets sanktionsmöjligheter (punkt 18) – v, c	59
21. Naturskolor (punkt 19) – mp	59
22. Skolor på entreprenad (punkt 21) – m	60
23. Vårdskolor (punkt 22) – m	60
24. Vårdskolor (punkt 22) – c	61
25. Tvåspråkig undervisning (punkt 23) – m	61
26. Individanpassning (punkt 25) – m, fp, kd, c	62
27. Stödundervisning (punkt 27) – m, fp, c	62
28. Användning av sponsrade läromedel (punkt 29) – v	63
29. Elevinflytande (punkt 30) – kd	63
30. Skolans arbetsmiljö (punkt 31) – fp	64
31. Skolans arbetsmiljö (punkt 31) – kd	64
32. Inlärningsmiljö (punkt 32) – m	65
33. Inlärningsmiljö (punkt 32) – fp	65
34. Uppföljning av frånvaro (punkt 33) – m, fp, kd, c	66
35. Åtgärder vid upprepade förseelser (punkt 34) – m	66
36. Skolhälsovård (punkt 35) – fp	67
37. Skolhälsovård (punkt 35) – kd	67
38. Skolhälsovård (punkt 35) – v	68
39. Förebyggande arbete mot droganvändning (punkt 37) – fp, kd, c	68
40. ANT-undervisning (punkt 38) – m	69
41. ANT-undervisning (punkt 38) – kd	69
42. ANT-undervisning (punkt 38) – mp	70
43. Misstanke om narkotikaanvändning (punkt 39) – m	70
44. Skolans uppgift (punkt 40) – m	71
45. Skolans uppgift (punkt 40) – kd	71
46. Förändring av läroplaner (punkt 41) – v	72
47. Ämnesfrågor av övergripande karaktär (punkt 42) – fp	72
48. Ämnesfrågor av övergripande karaktär (punkt 42) – kd	73
49. Avskaffande av timplanen (punkt 43) – m, fp, kd, c	73
50. Svenska och svenska som andraspråk (punkt 44) – fp	74
51. Svenska och svenska som andraspråk (punkt 44) – c	74
52. Modersmålsundervisning (punkt 45) – fp	75
53. Modersmålsundervisning (punkt 45) – kd	76
54. Fysisk aktivitet i skolan (punkt 47) – fp	77
55. Fysisk aktivitet i skolan (punkt 47) – kd	77
56. Fysisk aktivitet i skolan (punkt 47) – c	78
57. Sex- och samlevnadsundervisning (punkt 49) – fp	78
58. Sex- och samlevnadsundervisning (punkt 49) – kd	79
59. Mediekunskap (punkt 51) – kd	80
60. Historia (punkt 54) – kd	80
61. Religion (punkt 55) – kd	81
62. Kultur och musik (punkt 57) – fp	81
63. Kultur och musik (punkt 57) – kd	82

64. Skolbibliotek (punkt 58) – v.....	82
65. Icke-formellt lärande (punkt 59) – kd.....	83
66. Översyn av studievägledningen (punkt 62) – v, mp.....	83
67. En reklamfri skola (punkt 64) – v, mp.....	83
Särskilda yttranden.....	85
1. Val av skola (punkt 7) – v.....	85
2. Skolstyrelser (punkt 16) – m.....	85
3. Elevinflytande m.m. (punkterna 30 och 31) – v, mp.....	85
4. Skolans arbetsmiljö m.m. (punkterna 31, 35 och 36) – m.....	86
5. Företagskunskap (punkt 52) – m, fp.....	86
6. Nya ämnen och inslag i undervisningen (punkt 56) – mp.....	86
Bilaga.....	87
Förteckning över behandlade förslag.....	87
Motioner.....	87

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

1. Utveckling av förskoleklassen

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub429 yrkande 4.

Reservation 1 (c)

2. Skolbarnsomsorg för 10–12-åringar

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub347 yrkande 1 och
2002/03:Ub415 yrkande 3.

Reservation 2 (kd)

Reservation 3 (v)

3. Skolbarnsomsorg för barn till arbetslösa och föräldralediga

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub347 yrkande 2.

Reservation 4 (v)

4. Tidpunkt för skolstart

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub229 yrkande 15,
2002/03:Ub410 yrkande 3 och
2002/03:Ub417 yrkande 5.

Reservation 5 (m, kd, c)

Reservation 6 (fp)

5. Rätt till undervisning och stöd

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub229 yrkande 4 och
2002/03:Sf332 yrkandena 8 och 9.

Reservation 7 (m, fp)

6. Grundskoleexamen

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub226.

7. Val av skola

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub211 yrkande 4,
2002/03:Ub295 och
2002/03:Sf336 yrkande 24.

Reservation 8 (m, fp, kd, c)

8. Åtgärder för integration

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub229 yrkande 13,
2002/03:Ub231 yrkande 3,
2002/03:Sf226 yrkande 22 och
2002/03:Sf336 yrkande 27.

Reservation 9 (fp)

9. Åtgärder mot rasism

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub463 yrkande 3 och
2002/03:Ub494 yrkandena 1 och 2 samt 6.

Reservation 10 (mp)

10. Utbildningsmöjligheter i hela landet

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub345,
2002/03:Ub456 och
2002/03:N304 yrkande 14.

Reservation 11 (m)

11. Kompetensutveckling i små skolor

Riksdagen avslår motion
2002/03:N345 yrkande 4.

Reservation 12 (c)

12. Skolprofilering

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub211 yrkandena 1–3.

Reservation 13 (m)

13. Samarbete mellan skola och föräldrar

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub229 yrkande 20 samt
2002/03:Ub361 yrkandena 1 och 2.

Reservation 14 (m, fp, kd, c)

14. Föräldrars rätt till information och inflytande

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub410 yrkande 13 och
2002/03:Ub417 yrkande 24.

Reservation 15 (m, fp, kd, c)

15. Skolledare

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub250 yrkande 16.

Reservation 16 (fp)

16. Skolstyrelser

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub336 yrkande 11,
2002/03:Ub381 yrkande 5 och
2002/03:Sf336 yrkande 22.

*Reservation 17 (c)
Reservation 18 (mp)*

17. Värdegrunden i kvalitetsredovisningen

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub417 yrkande 2.

Reservation 19 (kd)

18. Skolverkets sanktionsmöjligheter

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub313 och
2002/03:Ub336 yrkande 10.

Reservation 20 (v, c)

19. Naturskolor

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub379 yrkandena 1 och 2.

Reservation 21 (mp)

20. Teknikskolor

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub422.

21. Skolor på entreprenad

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub333.

Reservation 22 (m)

22. Vårdskolor

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub336 yrkande 16 och
2002/03:Sf332 yrkande 14.

Reservation 23 (m)

Reservation 24 (c)

23. Tvåspråkig undervisning

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Sf332 yrkande 13 och
2002/03:Sf336 yrkande 26.

Reservation 25 (m)

24. Svenska elever utomlands

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub550.

25. Individanpassning

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub410 yrkandena 1 och 4.

Reservation 26 (m, fp, kd, c)

26. Flexibel arbetstid och flexibelt arbetssätt

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub228.

27. Stödundervisning

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub330 och
2002/03:Ub410 yrkandena 9 och 10.

Reservation 27 (m, fp, c)

28. Tillgång till och granskning av läromedel

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub316 yrkande 1,
2002/03:Ub397 yrkande 1,
2002/03:Ub494 yrkande 3 och
2002/03:Ub510 yrkande 4.

29. Användning av sponsrade läromedel

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub316 yrkande 2.

Reservation 28 (v)

30. Elevinflytande

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub381 yrkandena 1–4 och
2002/03:Ub417 yrkande 23.

Reservation 29 (kd)

31. Skolans arbetsmiljö

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub229 yrkande 12,
2002/03:Ub381 yrkandena 7 och 8,
2002/03:Ub417 yrkande 17,
2002/03:Ub534 och
2002/03:Ju283 yrkande 1.

Reservation 30 (fp)

Reservation 31 (kd)

32. Inlärningsmiljö

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub250 yrkande 12,
2002/03:Ub373,
2002/03:Ub410 yrkande 12 och
2002/03:Ub543.

Reservation 32 (m)

Reservation 33 (fp)

33. Uppföljning av frånvaro

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub229 yrkande 11,
2002/03:Ub410 yrkande 14 och
2002/03:Ub557 yrkande 1.

Reservation 34 (m, fp, kd, c)

34. Åtgärder vid upprepade förseelser

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ju280 yrkande 3.

Reservation 35 (m)

35. Skolhälsovård

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub315 yrkande 1,
2002/03:Ub377,
2002/03:Ub389 yrkande 1,
2002/03:Ub545,
2002/03:So507 yrkande 1 och
2002/03:So511 yrkande 4.

Reservation 36 (fp)
Reservation 37 (kd)
Reservation 38 (v)

36. Förebyggande hälsoarbete

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub353,
2002/03:Ub478,
2002/03:Ub480,
2002/03:Ub519 och
2002/03:Ub533.

37. Förebyggande arbete mot droganvändning

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub268 yrkande 2,
2002/03:Ub341,
2002/03:Ub369 yrkande 2,
2002/03:So442 yrkande 7 och
2002/03:So447 yrkande 5.

Reservation 39 (fp, kd, c)

38. ANT-undervisning

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub554 yrkandena 1 och 2,
2002/03:Ju281 yrkande 4,
2002/03:So251 yrkande 2 samt
2002/03:So515 yrkandena 9 och 11.

Reservation 40 (m)
Reservation 41 (kd)
Reservation 42 (mp)

39. Misstanke om narkotikaanvändning

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ju281 yrkande 3 och
2002/03:So251 yrkande 5.

Reservation 43 (m)

40. Skolans uppgift

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub410 yrkande 2 och
2002/03:Ub492 yrkande 5.

Reservation 44 (m)

Reservation 45 (kd)

41. Förändring av läroplaner

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub319,
2002/03:Ub320 samt
2002/03:Ub556 yrkandena 3 och 4.

Reservation 46 (v)

42. Ämnesfrågor av övergripande karaktär

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub229 yrkandena 1 och 5,
2002/03:Ub417 yrkandena 7 och 21 samt
2002/03:Ub514.

Reservation 47 (fp)

Reservation 48 (kd)

43. Avskaffande av timplanen

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub229 yrkande 14 och
2002/03:Ub336 yrkande 5.

Reservation 49 (m, fp, kd, c)

44. Svenska och svenska som andraspråk

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub231 yrkande 2,
2002/03:Ub289,
2002/03:Ub325 yrkandena 1 och 3,
2002/03:Ub336 yrkande 15,
2002/03:Ub501 och
2002/03:Sf226 yrkande 20.

Reservation 50 (fp)

Reservation 51 (c)

45. Modersmålsundervisning

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub231 yrkande 1,
2002/03:Ub325 yrkandena 5 och 6,
2002/03:Ub437,
2002/03:Ub481,
2002/03:Ub518
2002/03:Sf226 yrkande 21 och
2002/03:Sf334 yrkandena 33 och 34 samt 50.

Reservation 52 (fp)

Reservation 53 (kd)

46. Antalet idrottstimmar

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub216,
2002/03:Ub224,
2002/03:Ub263,
2002/03:Ub434 och
2002/03:Sk257 yrkande 2.

47. Fysisk aktivitet i skolan

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub264,
2002/03:Ub336 yrkande 20,
2002/03:Ub383,
2002/03:Ub410 yrkande 15,
2002/03:Ub417 yrkande 8,
2002/03:Ub438,
2002/03:Ub496,
2002/03:So448 yrkande 4,
2002/03:Kr266 yrkande 5 och
2002/03:Kr297 yrkande 2.

Reservation 54 (fp)

Reservation 55 (kd)

Reservation 56 (c)

48. Simundervisning

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub436 och
2002/03:Ub506 yrkandena 1 och 2.

49. Sex- och samlevnadsundervisning

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub423 yrkande 2,
2002/03:Ub510 yrkande 2,
2002/03:Ub552 yrkande 1,
2002/03:Ub556 yrkandena 1, 2 och 8,
2002/03:L249 yrkande 16,
2002/03:L318 yrkande 15,
2002/03:So456 yrkandena 3 och 4.

Reservation 57 (fp)

Reservation 58 (kd)

50. Hemkunskapsundervisning

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub392 yrkande 1 och
2002/03:Ub546.

51. Mediekunskap

Riksdagen avslår motion
2002/03:Kr367 yrkande 2.

Reservation 59 (kd)

52. Företagskunskap

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub258 yrkande 1.

53. Naturvetenskap

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub283 yrkandena 1–3.

54. Historia

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub396,
2002/03:Ub417 yrkande 10 och
2002/03:N340 yrkande 14.

Reservation 60 (kd)

55. Religion

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub417 yrkandena 3 och 11.

Reservation 61 (kd)

56. Nya ämnen och inslag i undervisningen

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub227,
2002/03:Ub269,
2002/03:Ub331,
2002/03:Ub516 och
2002/03:Sf293 yrkande 5.

57. Kultur och musik

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub327 yrkandena 1, 2 och 4,
2002/03:Ub417 yrkande 9 samt
2002/03:Kr370 yrkandena 8 och 9.

Reservation 62 (fp)

Reservation 63 (kd)

58. Skolbibliotek

Riksdagen avslår motionerna
2002/03:Ub337 yrkandena 1, 4 och 5

Reservation 64 (v)

59. Icke-formellt lärande

Riksdagen avslår motion
2002/03:Kr333 yrkande 5.

Reservation 65 (kd)

60. Samverkan mellan forskarvärlden och grund- och gymnasieskolan

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub291.

61. Fortbildning för lärare

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub397 yrkande 2.

62. Översyn av studievägledningen

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub332.

Reservation 66 (v, mp)

63. Elevers äganderätt

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub461.

64. En reklamfri skola

Riksdagen avslår motion
2002/03:Ub464.

Reservation 67 (v, mp)

Stockholm den 10 april 2003

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Britt-Marie Danestig (v), Ulf Nilsson (fp), Inger Lundberg (s), Majléne Westerlund Panke (s), Agneta Lundberg (s), Inger Davidson (kd), Nils-Erik Söderqvist (s), Per Bill (m), Louise Malmström (s), Sofia Larsen (c), Sören Wibe (s), Anna Ibrisagic (m), Mikael Damberg (s), Mikaela Valtersson (mp), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Redogörelse för ärendet

Under den allmänna motionstiden i oktober 2002 väcktes ett stort antal motionsyrkanden rörande den obligatoriska skolan, förskoleklassen och skolbarnsomsorgen. Dessa behandlas i detta betänkande.

Förslagen i motionerna, sammanlagt 194 yrkanden, återges i *bilaga*.

Utskottets överväganden

Förskoleklass och skolbarnsomsorg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om förändringar i frågor om förskoleklass och skolbarnsomsorg.

Jämför *reservationerna 1 (c), 2 (kd), 3 (v) och 4 (v)*.

Motioner

Centerpartiet ställer sig i motion 2002/03:Ub429 yrkande 4 positiv till de förslag som Skolverket presenterat om åtgärder för att förbättra och utveckla verksamheten i förskoleklass. Förslagen behandlar bl.a. behov av översyn av lag och synkronisering av lag och förordning samt satsningar på implementering av reformen om förskoleklass.

Kristdemokraterna pekar i motion 2002/03:Ub415 yrkande 3 på de brister inom skolbarnsomsorgen som Skolverket har uppmärksammat. Motionärerna anser att kommunerna måste utveckla verksamheten framför allt för åldersgruppen 10–12 år. Vänsterpartiet föreslår i motion 2002/03:Ub347 yrkande 1 att skollagen skall ändras så att det klart framgår att även eleverna i åldersgruppen 10–12 år har rätt till fritidshemsplats. Dessutom bör det utredas om barn till arbetslösa och föräldralediga i åldern 6–12 år kan omfattas av rätt till skolbarnsomsorg, motsvarande den rätt till förskoleverksamhet som nu finns för samma grupper barn (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Motsvarande yrkande om förskoleklassen har tidigare behandlats och avstyrkts av utskottet (jfr bet. 2001/02:UbU10). Utskottet markerade då vikten av att förskolepedagogiken får genomslag i verksamheten. Utskottet noterade att medel avsatts i budgetpropositionen för 2002 som skulle användas till en förstärkning av Skolverkets utvecklingsinsatser vad gäller integration mellan förskoleklass, grundskola och fritidshem. I budgetpropositionen för 2003 angav regeringen att fortsatt utvecklingsarbete var nödvändigt, med fokus på pedagogisk och innehållsmässig integrering mellan de olika verksamheterna.

Skollagskommittén har i sitt betänkande SOU 2002:121 *Skollag för kvalitet och likvärdighet* utgått ifrån att förskoleklassen alltjämt skall behålla sin ställning som en egen skolform. Föreslagna bestämmelser skall samordnas så långt möjligt med vad som gäller eller föreslås för grundskolan och motsvarande skolformer. Enligt kommittén underlättas då integrationen mellan förskoleklass, skola och fritidshem. Utskottet anser att regeringens beredning av förslagen bör avvaktas.

Frågan om brister inom skolbarnsomsorgen har tidigare behandlats av utskottet (bet. 2001/02:UbU10). Utskottet konstaterade då att ansvaret för skolbarnsomsorgen vilar på kommunerna och att kommunerna är skyldiga att tillhandahålla sådan i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier, eller barnets eget behov. Utskottet poängterade att det är viktigt att skolbarnsomsorgen fungerar ställföreträdande och att de elever och föräldrar som så önskar också har tillgång till sådan omsorg. Utskottet menade dock att frågan redan var uppmärksammat av regeringen. Utskottet erinrar om det särskilda statsbidrag som inrättats för att öka personaltäteten i skola och fritidshem och som infördes fr.o.m. läsåret 2001/02 samt det statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder inom förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg till de kommuner som tillämpar maxtaxa (jfr bet. 2002/03:UbU1).

I Skolverkets första uppföljning av maxtaxereformen (den 1 mars 2003) märks en ökning av antalet inskrivna barn på fritidshem som hade förälder hemma med syskon. Flera kommuner har ändrat sina egna regler avseende denna rätt. Skollagskommittén föreslår i sitt betänkande att fritidshemmet skall ingå som en frivillig utbildningsform i skolväsendet. Det kan konstateras att kommittén har övervägt men avstått från att föreslå en reform som skulle innebära en rätt för alla elever att få en plats i fritidshem. Kommitténs förslag remissbehandlas för närvarande.

Utbildningsvillkor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om förändrad skolstartsalder, rätt till undervisning och extra stöd, val av skola, utbildningsmöjligheter i hela landet samt metoder för att öka integrationen och strategier mot rasism.

Jämför reservationerna 5 (m, kd, c), 6 (fp), 7 (m, fp), 8 (m, fp, kd, c), 9 (fp), 10 (mp), 11 (m) och 12 (c).

Motioner

Skolstarten bör vara individualiserad mellan sex och åtta år, anser Moderaterna i motion 2002/03:Ub410 yrkande 3. Kristdemokraterna menar i motion 2002/03:Ub417 yrkande 5 att skolstarten bör ske vid olika åldrar för olika barn. Den möjlighet till flexibilitet som i dag finns utnyttjas i alltför liten omfattning. Enligt Folkpartiet i motion 2002/03:Ub229 yrkande 15 bör elever normalt börja skolan när de är sex år men de skall kunna börja senare om det är lämpligt utifrån mognadsnivå.

Folkpartiet menar också att grundskolan måste bli mer flexibel och ge varje elev den tid han eller hon behöver för att nå målen. Alla elever som inte har nått målen skall ha **rätt till undervisning** i grundskolans regi även efter skolpliktens upphörande. Denna rätt bör gälla tills eleverna blivit behöriga till

gymnasieskolans nationella program eller kan påbörja vuxenutbildning (yrkande 4). Moderaterna anser i motion 2002/03:Sf332 yrkandena 8 och 9 att det finns brister i dagens skolpolitik för barn som behöver *extra stöd*, särskilt vad gäller barn som kommer till Sverige under skollåren. I motion 2002/03:Ub226 (m) föreslås att en grundskoleexamen inrättas. En sådan examen skulle bygga på kontrollstationer från första till sista klass och de elever som inte har godtagbara kunskaper skall kunna få den hjälp som behövs.

Motion 2002/03:Ub211 (m) yrkande 4 behandlar frågan om *val av skola*. Motionären menar att skolplacering av barn lika naturligt skall kunna ske såväl efter önskad pedagogisk inriktning som efter skolans geografiska närhet. Enligt Vänsterpartiet i motion 2002/03:Sf336 yrkande 24 skall eleverna erbjudas plats enligt närhetsprincipen. Det bör dock ges möjlighet för föräldrar och elever att ha alternativa önskemål, som bör tillgodoses så långt som möjligt. Motionärerna i motion 2002/03:Ub295 (m) anser att möjligheten att fritt välja skola bör regleras mellan de nordiska länderna, på motsvarande sätt som gäller för gymnasieskolan.

Folkpartiet uppmärksammar i motion 2002/03:Ub229 yrkande 13 liksom i motion 2002/03:Sf226 yrkande 22 behovet av extra resurser och andra *metoder för att öka integrationen i skolan*. Många bostadsområden är segregerade i dag. Skolan kan då vara ett medel mot segregation och utslagning och stimulera ökad social rörlighet. Folkpartiet föreslår att skolor startas som får en särskild profil och särskilda resurser, s.k. magnetskolor, och som lockar till sig elever från andra bostadsområden. Skolor i utsatta områden behöver också få extra resurser för att hindra utslagning av elever. Vänsterpartiet anser i motion 2002/03:Sf336 yrkande 27 att satsningar på förbättrade utbildningsvillkor i segregerade områden bör uppmärksamma barns och ungas totala situation och även skall gälla livet utanför förskolan och skolan. Skolutvecklingsmyndigheten bör också ges i uppdrag att sprida erfarenheter om utvidgad modersmålsundervisning, dvs. undervisning på hemspråket i andra ämnen än bara modersmålet. Motionären i motion 2002/03:Ub231 (s) yrkande 3 poängterar att skolan är grundläggande för integrationen och barnens jämlika uppväxtvillkor. Alla skolor bör utarbeta mångfaldsplaner och utveckla sin personalpolitik för att främja ökad etnisk mångfald bland sin personal.

I motion 2002/03:Ub463 yrkande 3 understryker Miljöpartiet vikten av att alla skolor har mångfaldsplaner. I dessa planer bör det ingå *strategier mot rasism*. I motion 2002/03:Ub494 (m) yrkandena 1, 2 och 6 föreslår motionären att regeringen utreder frågor om rasism och främlingsfientlighet i skolan och sedan återkommer med förslag om åtgärder. Vidare föreslås att regeringen initierar en bred kampanj på landets skolor i syfte att starta antirasistiska skolgrupper. Enligt motionären beror inte problemet med rasism och främlingsfientlighet i skolan bara på skolan. En ny generös antirasistisk integrationspolitik kan förändra människors attityder, enligt motionären.

Vikten av att det finns goda *utbildningsmöjligheter i hela landet*, uppmärksammas av Moderaterna i motion 2002/03:N304. Likvärdiga villkor för

utbildning måste gälla och särskilt viktigt är att grund- och gymnasieskolan håller hög kvalitet. Det är också viktigt att skolsystemet kan erbjuda så flexibla lösningar som möjligt för undervisningens genomförande. I motionerna 2002/03:Ub345 (kd) och 2002/03:Ub456 (kd) föreslås ett särskilt tidsbegränsat stöd till glesbygdsskolor. Ett särskilt stöd kan innebära att skolan kan överleva även om elevantalet tillfälligt är lågt. Kriteriet för att få stöd kan vara att det finns en positiv utvecklingspotential i området där skolan är belägen. Enligt Centerpartiet i motion 2002/03:N345 yrkande 4 har alla elever rätt till kunskaper oavsett bostadsort och kvaliteten måste därför vara hög på alla skolor. Skolverket bör ges ett särskilt uppdrag att tillhandahålla stöd i form av **kunskaps- och kompetensutveckling i små skolor**. Ett exempel är läromedel för distansutbildning på grundskolenivå.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet har vid ett flertal tillfällen, senast i betänkande 2001/02:UbU10, behandlat och avstyrkt yrkanden om ändrad skolstartsålder. Utskottet har ingen annan uppfattning nu. Som angavs i ovan nämnda betänkande finns det ett betydande mått av flexibilitet i det nuvarande systemet och därmed möjlighet att med utgångspunkt i det enskilda barnets behov besluta när skolstarten skall ske.

Utskottet har också vid upprepade tillfällen, senast i ovannämnda betänkande, framhållit vikten av att alla elever skall ges möjlighet att nå målen för grundskolan. Undervisningen måste därför anpassas till varje elevs förutsättningar och behov, vilket framgår både av skollagen och läroplanen. En del elever kan behöva extratid i grundskolan, vilket är möjligt enligt gällande bestämmelser. Om en elev inte tillfredställd har slutfört det sista skolåret har eleven rätt att få tillfälle att göra detta under högst två år efter det att skolplikten upphörde. Normalt upphör skolplikten vid utgången av vårterminen det kalenderår eleven fyller 16 år. Om eleven tillfredsställd slutfört högsta årskursen eller visat sig ha motsvarande kunskaper kan skolplikten upphöra dessförinnan. Rektor har också möjlighet att flytta en elev till en högre årskurs om eleven har goda förutsättningar att klara detta. Utskottet har också pekat på att läroplanens mål att sträva mot är så utformade att det finns utrymme för alla elever att utvecklas inom grundskolans ramar och att det sammantaget finns tillräckliga möjligheter att anpassa tiden i grundskolan till olika elevers behov. Utskottet ansåg vid samma tillfälle att en grundskoleexamen vara obehövlig. I betänkandet *Kvalitetsarbete och planering för skolan*, 2002/03:UbU3, markerade utskottet sitt ställningstagande att skolan skall stödja eleverna i, att med utgångspunkt från deras unika förutsättningar, förvärva nya kunskaper och att ingen elev skall lämnas utan stöd att nå utbildningsmålen.

Enligt Skollagskommittén skall alla elever ges den ledning och stimulans som behövs i deras lärande och personliga utveckling för att de skall kunna utvecklas så långt som möjligt i enlighet med utbildningens mål. Dessutom

föreslås bestämmelser om särskilt stöd införas i skollagen. Bestämmelserna skall syfta till att stärka elevens rätt och samtidigt ange en arbetsprocess som rektor är skyldig att följa.

Utskottet har tidigare (t.ex. bet. 2000/01:UbU9) pekat på att det finns en omfattande valfrihet inom skolväsendet. Elever och föräldrar har successivt givits större rätt och möjlighet att välja skola. Både närhetsprincipen och valfrihetsprincipen gäller vid placering av en elev vid en skola. Vårdnadshavarnas val skall vara utgångspunkten för placering, men detta får inte gå ut över andra elevers berättigade krav på placering i en skola nära hemmet. Skollagskommittén föreslår att samma principer måste gälla för fördelning av elever på skolenheter i förskoleklassen som i grundskolan och att bestämmelsen om val bör vara tillämplig under hela skoltiden, inte bara när eleven skall börja skolan. Beredning av kommitténs förslag bör avvaktas.

När det gäller frågan om val av skola i annat nordiskt land konstaterar utskottet att det inom ramen för Nordiska rådet pågår projekt i syfte att stimulera utbyte och samarbete mellan skolor. Under detta år är Sverige ordförande i Nordiska ministerrådet och har då valt att sätta begreppet ”integration” i fokus under sitt ordförandeskap. I *Sektorsprogram för nordiskt utbildnings- och forskningssamarbete 2003* anges att Sverige har för avsikt att följa upp det påbörjade arbetet med gränshindersproblematiken på utbildnings- och forskningsområdet. Ett viktigt arbete i detta sammanhang anges också vara förverkligandet av den nya generationens mobilitets- och stödprogram.

I frågan om stöd till glesbygdsskolor har utskottet tidigare (jfr bet. 2001/02:UbU10) påpekat att stöd redan utgår till glesbygdsområden genom det kommunala utjämningsystemet. Utskottet har också (bet. 2002/03:UbU3) understrukit vikten av att skolan är likvärdig över hela landet och att skolan skall ge samma möjligheter oberoende av var i landet en skola ligger eller i vilken skola på en viss ort som en elev går. Skolan skall vara en kunskapskola för alla. Utskottet menade därmed, i likhet med regeringen i skrivelsen *Utbildning för kunskap och jämlikhet – utvecklingsplan för förskola, skola och vuxenutbildning* (skr. 2001/02:188), som regeringen presenterade våren 2003, att alla elever oavsett bakgrund skall ha rätt till god utbildning av hög kvalitet. Genom den betoning på kvalitetskontroll det nya Skolverket kommer att ha är det naturligt att analysera vilken betydelse de stora variationerna mellan olika kommuners satsningar på skolan har för ett likvärdigt och gott utbildningsresultat. Utskottet erinrar också om den förstärkning av ekonomin som ges genom medlen till bidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem liksom det ansvar huvudmannen har att tillse att kompetensutveckling skall anordnas för den personal som har hand om utbildning.

Utskottet har också markerat att det delar regeringens bedömning att det är nödvändigt med insatser för att förbättra skolsituationen för barn och ungdomar i segregerade områden. Skolverket redovisar i sin årsredovisning för år 2002 studier och insatser som på olika sätt berör barn och ungdomar med utländsk bakgrund. Skolverkets uppföljning av resultat från OECD:s undersökning avseende resultatskillnader mellan infödda och utlandsfödda elever

visar att skolans arbete har betydelse för att avhjälpa dessa skillnader. Skolverket har också pekat på betydelsen av modersmålsstöd och -undervisning. Verket har samverkat med andra berörda myndigheter och organisationer i arbetet med frågor kring dessa barn och ungdomar. I syfte att kartlägga och sprida exempel på arbetssätt och metoder har verket stött olika lokala projekt. Ett huvuduppdrag för den nya Skolutvecklingsmyndigheten är arbete med utvecklingsinsatser för basfärdigheter och utbildningsvillkor i segregerade områden. Regeringen angav i utvecklingsplanen liksom i budgetpropositionen för år 2003 att myndigheten successivt skall lämna förslag om åtgärder som kan förbättra situationen. Utskottet avser att följa detta arbete och dess resultat.

Utskottet har tidigare (bet. 2002/03:UbU3) givit en översikt över insatser som genomförts under senare år i arbetet med att stärka värdegrundsfrågorna i vid bemärkelse i skolan. Här kan nämnas de två nationella värdegrundscentrum som har fått i uppdrag att sprida och göra kunskap och forskning tillgängliga för kommuner och skolor. Likaså har medel tilldelats till bl.a. rektorsutbildning och lärosäten för att utveckla fortbildning och kurser för skolledare, lärare och lärarstuderande inom dessa frågor. Skolverket avrapporterade i slutet av år 2002 ett uppdrag att kartlägga förekomst av kränkande behandling, etnisk diskriminering, rasism m.m. Verket har under flera år på olika sätt arbetat med värdegrundsfrågor gentemot kommuner och skolor samt också redovisat ett antal åtgärder som Skolutvecklingsmyndigheten kommer att arbeta vidare med på detta område. I rapporten lämnas också förslag till andra åtgärder, t.ex. ytterligare kompetensutveckling om förhållandena liksom om sätt att hantera problemen. Beredning av verkets redovisning sker inom Utbildningsdepartementet.

Skollagskommittén föreslår i sitt betänkande att nuvarande bestämmelser om skolans skyldighet att motverka kränkande behandling överförs till den nya skollagen men att någon uppräknig av vissa former av kränkande behandling inte görs. Remissbehandling av skollagsbetänkandet pågår för närvarande.

Utskottet vill dock på nytt understryka att kränkande behandling i någon form aldrig kan accepteras i skolan. Arbetet med att förmedla skolans värdegrund och att motverka kränkande behandling är en viktig del i skolans demokratiska uppdrag. I sin redovisning av ett uppdrag angående skolans kontakter med politiska organisationer (2003-02-03) anger Skolverket att ett stöd- och referensmaterial till verksamma i skolan skall tas fram, i samråd med Svenska Kommunförbundet och Ungdomsstyrelsen, avseende frågor om skolans omvärldskontakter och hur skolan skall bemöta antidemokratiska organisationer och strömningar. Utskottets uppfattning är (jfr bet. 2002/03:UbU3) att det är viktigt att skolan öppnar sig mot det omgivande samhället genom att föreningar av olika slag inbjuds att delta i skolans verksamhet. Utskottet pekar också på vikten av att skolan i sitt eget arbete är demokratisk. Elevinflytande är ett sätt att sprida demokratiska värden och

tankesätt. Att ge eleverna ett reellt inflytande är ett viktigt verktyg för att nå detta mål.

Organisation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande skolprofilering, samarbete mellan skola och föräldrar, lokala skolstyrelser, sanktioner samt alternativa former av organisation och utbildning.

Jämför reservationerna 13 (m), 14 (m, fp, kd, c), 15 (m, fp, kd, c), 16 (fp), 17 (c), 18 (mp), 19 (kd), 20 (v, c), 21 (mp), 22 (m), 23 (m), 24 (c) och 25 (m).

Motioner

I motion 2002/03:Ub211 (m) yrkandena 1–3 behandlas frågan om **skolprofilering**. Barn och ungdomar finner sig till rätta och gör bättre ifrån sig ju bredare skolans utbud blir genom individuella skolors profilering. Skolornas profilering kan också utgöra ett incitament för vidareutbildning för lärare, och om varje skola finner sitt område att bli särskilt duktig på kommer kvaliteten i det samlade skolsystemet att öka, enligt motionären.

Samarbete mellan skola och föräldrar behandlas i ett flertal motioner. Föräldrarnas kunskaper om sina barn och deras möjligheter att stötta dem skall tillvaratas, anser Folkpartiet i motion 2002/03:Ub229 yrkande 20. Föräldrar måste också ges möjligheter till reellt inflytande. I motion 2002/03:Ub361 (fp) yrkandena 1 och 2 poängteras vikten av att alla föräldrar engageras i barnens skola då detta påverkar såväl undervisningens resultat och arbetsmiljön, som möjligheten att förebygga anpassningsproblem i skolan. Enligt motionären bör alla lärare och skolledare ha utbildning i hur man får till stånd ett gott samarbete med och aktiverar föräldrarna. Föräldrars **rätt till information och medinflytande** behöver stärkas. Enligt Moderaterna i motion 2002/03:Ub410 yrkande 13 måste samarbetet öka och föräldrar måste få mer information om arbetsinsatser och resultat. I motion 2002/03:Ub417 yrkande 24 påpekar Kristdemokraterna att forskning visar att föräldrars intresse för sina barns skolgång är avgörande för hur barnen trivs och efter sina förutsättningar lyckas i skolan.

Folkpartiet betonar i motion 2002/03:Ub250 yrkande 16 vikten av att **skolledaren** ges goda förutsättningar för att leda den skola där han eller hon verkar. Ledarskapet i skolan måste uppvärderas och en översyn bör göras av på vilket sätt villkoren för rektorstjänsterna kan förbättras. Politiker skall inte heller lägga sig i det pedagogiska arbetet i skolan.

Centerpartiet behandlar frågan om **lokala skolstyrelser** i motion 2002/03:Ub336 yrkande 11. Den lokala styrningen är viktig och försöksverksamheten med skolstyrelser med föräldramajoritet bör nu permanentas. I samband med detta är det viktigt att tydliggöra skiljelinjen mellan lärarnas

och skolledningarnas pedagogiska ledarskap och föräldrastyrelsernas uppgifter. Det finns då också anledning att se över om andra än föräldrar och elever skall delta i styrelserna. Vänsterpartiet är positivt till lokala skolstyrelser men poängterar i motion 2002/03:Sf336 yrkande 22 vikten av att barn och unga med utländsk bakgrund liksom deras föräldrar representeras i dessa. I motion 2002/03:Ub381 (mp) yrkande 5 anser motionärerna att försöken med lokala skolstyrelser bör permanentas och utökas till att gälla alla skolor.

Några motioner tar upp olika aspekter av skolans och kommunens kvalitetsuppföljning.

Kristdemokraterna påpekar i motion 2002/03:Ub417 yrkande 2 att arbetet med skolans *värdegrund skall ingå i den kvalitetsredovisning* som varje skola är skyldig att upprätta. Enligt Centerpartiet i motion 2002/03:Ub336 yrkande 10 bör Skolverket få ökade befogenheter att också kunna rikta vissa *sanktioner* mot kommuner som inte sköter sitt uppdrag. På liknande sätt anser Vänsterpartiet i motion 2002/03:Ub313 att Skolverket bör ges sanktionsmöjligheter gentemot kommuner som inte uppfyller kvalitetskraven.

Ett antal motioner behandlar behovet av en alternativ organisation eller utbildning i skolan.

I motion 2002/03:Ub379 (mp) yrkandena 1 och 2 understryks vikten av *naturskolors* existens och behovet av att sprida kunskap och information om naturskolor och utomhuspedagogik till skolor och lärare i hela landet. I dag finns en rikstäckande naturskoleförening och ca 70 naturskolor i landet. Skolorna spelar en stor roll i natur- och miljöundervisningen i många kommuner. I motion 2002/03:Ub422 (s) poängterar motionären behovet av att stödja och medverka till att det startas kommunala *teknikskolor*. Sådana teknikskolor kan bl.a. komplettera skolans och arbetslivets teknikundervisning.

I motion 2002/03:Ub333 (m, kd) föreslås att kommunala *skolor skall kunna drivas på entreprenad*. Kommuner måste ha möjlighet att pröva nya driftsformer men samtidigt kvarstå som huvudman. Den möjlighet som i dag finns att lägga ut undervisning på entreprenad bör vidgas till att gälla också grundskolan liksom flertalet ämnen i gymnasieskolan. Moderaterna anser i motion 2002/03:Sf332 yrkande 14 att skolor med god erfarenhet och kompetens för undervisning i ett främmande språk eller ämnesundervisning på detta bör kunna bli s.k. *vårdskolor* för elever i en annan skola. Centerpartiet menar likaså i motion 2002/03:Ub336 yrkande 16 att ämnesundervisning på annat språk än svenska bör kunna ske på distans och att skolor med goda erfarenheter av undervisning i ett främmande språk skulle kunna vara vårdskolor för elever i andra skolor. Enligt Vänsterpartiet i motion 2002/03:Sf336 yrkande 26 finns behov av en samlad tvåspråkig utbildning från förskolan t.o.m. gymnasiet. Modersmåls lärarna skulle ges en aktiv roll i arbetslaget. Moderaterna anser i motion 2002/03:Sf332 yrkande 13 att skolor bör tillåtas att få ge elever *tvåspråkig undervisning*. I motion 2002/03:Ub550 (s) pekar motionären på behovet av en analys av vilka möjligheter som ges för *svenska elever utomlands* att studera det svenska språket.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet har ovan understrukit vikten av hög kvalitet och likvärdig utbildning i hela landet. Alla skolor skall ge sina elever en god utbildning. Utskottet har tidigare (bet. 2001/02:UbU7) påpekat att de nationella kursplanerna ger stor frihet till utveckling, nya initiativ och idéer. Redan i dag finns möjligheter för skolor att arbeta med särskilda profiler och inriktningar inom skolans val eller elevens val. Detta är en fråga som avgörs på lokal nivå. Enligt utskottet har kommuner och skolor redan i dag stora möjligheter att finna lämpliga samarbetsformer utifrån sina behov och önskemål.

Frågan om entreprenad har tagits upp av Skollagskommittén. Kommittén föreslår att nuvarande regler om entreprenad förtydligas och sammanförs i den nya skollagen. Möjligheten att lägga ut utbildning på entreprenad till att omfatta ytterligare skolformer föreslås utredas i särskild ordning. Beredning av förslagen bör avvaktas enligt utskottet.

Det arbete som pågår runt om i landet med alternativa och kompletterande utbildningsformer, t.ex. naturskolor och teknikskolor, är enligt utskottet intressanta och lovvärda initiativ. Utskottet har tidigare (bet. 2001/02:UbU10) pekat på att miljöfrågor skall behandlas på ett övergripande sätt och genomgå alla undervisning i skolan. Nutek har regeringens uppdrag att bidra till att kommuner etablerar kommunala teknik- och entreprenörskolor, KomTek. Utskottet har varit positivt till sådana initiativ och menat att dessa är ett bra sätt att ändra attityder och tidigt väcka intresset för dessa ämnen (se även under rubriken *Vissa särskilda ämnen*).

Utskottet noterar att det i Skolverkets kartläggning av modersmålsstöd och- undervisning bl.a. görs en bred genomgång av erfarenheter med olika undervisningsformer. Ett särskilt forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte i form av en webbplats, <http://modersmal.skolutveckling.se/projekt>, finns på Skoldatanätet. Enligt grundskoleförordningen (2 kap. 7 §) finns möjlighet att, för elever med annat språk än svenska, anordna delar av undervisningen i årskurserna 1–6 på umgängesspråket (tvåspråkig undervisning). För elever med finska som umgängesspråk får sådan undervisning anordnas även i årskurserna 7–9. I sammanhanget kan nämnas den verksamhet med tvåspråkig undervisning som genomförts i Malmö och som enligt vad utskottet erfar fallit väl ut. Vidare kan nämnas den pågående försöksverksamheten med distansundervisning i gymnasieskolan, i syfte att möjliggöra för elever att få undervisning i en kurs som inte erbjuds i hemkommunens gymnasieskola.

När det gäller frågan om utbildning för svenska elever utomlands konstaterar utskottet att det finns svensk statsunderstödd utbildning i flera former. I den svenska utlandsskolan sker reguljär utbildning på grundskole- och gymnasienivå. Behöriga, och därmed statsbidragsberättigade barn, är de som har förälder som t.ex. arbetar i en svensk organisation eller ett svenskt företag. Ett ytterligare exempel är den kompletterande svenskundervisningen för barn och ungdomar som deltar i utländsk utbildning och som vill upprätthålla och

utveckla sina kunskaper i svenska och om Sverige. Undervisningen omfattar några timmar per vecka och följer en särskild kursplan.

Det kan konstateras att Skollagskommittén behandlar frågan om det pedagogiska ansvaret och beslut om skolenhetens inre organisation och föreslår att rektors uppgifter och ansvar förtydligas i dessa avseenden. Regeringen har den 3 april 2003 beslutat tillkalla en särskild utredare som skall kartlägga och utvärdera skolans ledningsstruktur. Syftet med utredningen, som skall redovisas senast den 30 juni 2004, anges vara att ta fram ett underlag för fortsatt utveckling av skolans ledningsstruktur och rektors förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag.

Föräldrars inflytande regleras i dag i läroplanen. Utskottet har tidigare påtalat vikten av att föräldrar känner sig delaktiga i skolans verksamhet (jfr bet. 2001/02:UbU10). Detta kan ske på olika sätt och kan hanteras på lokal nivå. Läraren skall samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling. Hur detta bäst skall stödjas skall tas upp minst en gång per termin vid utvecklingssamtalen. Det kan noteras att Skollagskommittén föreslår att en bestämmelse om utvecklingssamtalen förs in i skollagen.

Utskottet har tidigare uttalat angående den försöksverksamhet som pågår med lokala styrelser med föräldramajoritet att innan verksamheten permanentas bör en noggrann analys och utvärdering ske och överväganden göras om lämpliga åtgärder i syftet att utveckla verksamheten. Utbildningsdepartementet har i mars 2003 tillsatt en intern arbetsgrupp som skall utreda möjligheterna att öka elev- och föräldrainflytandet i förskola, skola och vuxenutbildning. Arbetsgruppen, som skall redovisa sitt uppdrag före sommaren 2003, skall lämna förslag till en tydligare reglering av elevers och föräldrars rättigheter till inflytande samt verksamheternas skyldighet att ge möjligheter att öka det reella inflytandet. I avvaktan på denna översyn och eventuell ny författningsreglering har regeringen beslutat att förlänga försöksverksamheten med lokala styrelser med elev- respektive föräldramajoritet fram till den 30 juni 2007. I arbetsgruppens uppdrag ingår att föreslå hur och i vilken form sådana lokala styrelser kan ingå i en fortsatt permanent reglering av elev- och föräldrainflytandet. Utskottet är positivt till alternativa former för elev- och föräldrainflytande och utgår ifrån att en bred representation uppmuntras i sammanhanget.

Regeringen har i sitt kvalitetsprogram för skolan angett att kvalitetssäkring behövs stärkas på kommun- och skolnivå. Kvalitetsredovisningen behöver bli tydligare och ges högre status. Den skall vara det centrala dokumentet för att utvärdera och rapportera skolans resultat, hur skolan lyckas med att nå de nationella målen och vilka åtgärder som behöver vidtas. Skolans hela uppdrag som det beskrivs i läroplan och kursplaner skall ingå i redovisningen. Skolverket kommer att få rätt att utfärda föreskrifter om kvalitetsredovisning och enhetliga resultatmått i syfte att underlätta jämförelser av kvaliteten. Utskottet har tidigare (bet. 2002/03:UbU3) understrukt den betydelse kvalitetsredovisningen har för möjligheten att följa och förbättra skolans utveckling samt varit positivt till uppdraget till Skolverket att utveckla enhet-

liga resultatmått som bör ingå i redovisningen. Ambitionen för resultatmåttan bör vara att de sammantaget skall spegla verksamheternas hela uppdrag, dvs. även de övergripande målen. Utskottet har ställt sig bakom regeringens bedömning av kvalitetsredovisningarnas ökade betydelse i utvärderingen och utvecklingen av skolan och dess måloppfyllelse. Utskottet menar att kvalitetsredovisningen givetvis inte endast skall omfatta kvantifierbara resultat utan, i likhet med vad som ovan anförs, en redovisning av alla delar av skolans uppdrag, t.ex. arbetet med värdegrundsfrågor.

Angående frågan om sanktioner kan noteras att Skollagskommittén föreslår att Skolverket får rätt att förelägga huvudman för verksamhet som står under verkets tillsyn att fullgöra sina åligganden. Föreläggandet skall kunna förenas med vite.

Arbetsformer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande flexibel arbetstid och flexibelt arbetssätt, stödundervisning samt frågor om läromedel.

Jämför reservationerna 26 (m, fp, kd, c), 27 (m, fp, c) och 28 (v).

Motioner

Moderaterna poängterar i motion 2002/03:Ub410 yrkandena 1 och 4 behovet av respekt för elevers olikheter liksom av *individanpassad inlärningstid*. Skolan måste organiseras så att elever ges individuellt anpassad inlärningstid och att gruppstorlekarna varierar efter varje elevs förutsättningar och behov. I motion 2002/03:Ub228 (c) föreslås att Skolverket får i uppdrag att genomföra ett projekt med *flexibel* arbetstid i skolan liksom att ungdomar under ett läsår erbjuds att varva teoretisk och praktisk undervisning.

Vikten av tidiga *stödinsatser* påpekas av Moderaterna i motion 2002/03:Ub410 yrkande 9. Kommun och skola skall ha ett klart åtagande att se till att eleven ges förutsättningar att uppnå målen. Genom tidiga insatser ges eleverna förutsättningar att från början tillgodogöra sig kunskaper. Eleven skall dessutom ha rätt till extra stöd om han eller hon inte når målen vid det nationella prov som bör införas i årskurs tre, enligt Moderaterna (yrkande 10). I motion 2002/03:Ub330 (s) anges att skolor brister i att informera om den lagliga rättigheten till stöd vid behov. Motionärerna understryker att information till elever och föräldrar om rätt till stöd bör ges redan från första läsåret och sedan upprepas minst en gång varje läsår.

Ett antal motioner tar upp frågor om *tillgång till och granskning av läromedel*. I flerpartimotionen 2002/03:Ub510 (s, fp, v, c, mp) yrkande 4 påpekas att tillsynen av skolan också skall inkludera frågan om skolans undervisning och läromedel om homosexualitet, bisexualitet och transsexualitet (HBT-frågor). I motion 2002/03:Ub397 yrkande 1 (s) efterfrågas en kritisk gransk-

ning av landets läroböcker ur ett mångkulturellt perspektiv, och en liknande begäran finns i motion 2002/03:Ub494 (mp) yrkande 3 där motionären påpekar att det finns läroböcker som ger en mycket snäv redovisning av samhället och dess historia. Enligt motionären i motion 2002/03:Ub316 (v) yrkande 1 har nedskärningarna inom skolan lett till sämre tillgång till läromedel. Åtgärder måste vidtas så att skolans lärare och elever har tillgång till aktuella, sakliga och allsidiga läromedel som möjliggör en god inläring och en god studieteknik. Kommuners och skolors *användning av sponsrade läromedel* måste också följas upp och granskas (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Som tidigare har anförts anser utskottet att alla skall ha rätt till god utbildning av hög kvalitet och att skolan skall stödja eleverna i deras strävan att nå utbildningsmålen. Skolan skall också vara en skola för alla. Inriktningen för skolan skall vara att ta hänsyn till elevens skiftande behov och tillgodose de behov av insatser som varje elev behöver. Utskottet vill i sammanhanget erinra om den försöksverksamhet där arbetet i grundskolan får organiseras utan en nationellt fastställd timplan. Försöket pågår under fem år, t.o.m. läsåret 2004/05.

Utskottet vill i sammanhanget erinra om den satsning som gjorts under de senaste åren på förskolans område. Ett viktigt syfte med reformarbetet är att i större utsträckning bidra till att allt fler barn får möjlighet att ta del av förskolan och dess pedagogik, med stimulans till utveckling och lärande. Därigenom ökar också förutsättningarna för att tidigt ge barn det stöd till språkutveckling som kan behövas i vissa fall.

Skollagskommittén föreslår att skollagen skall innehålla bestämmelser som anger att alla elever skall ges den ledning och stimulans som behövs för att de skall kunna utvecklas så långt som möjligt i enlighet med utbildningens mål. Dessutom föreslås bestämmelser om särskilt stöd och som anger en arbetsprocess som rektor är skyldig att följa, med krav på att bl.a. utreda och åtgärda de stödbehov som finns. I betänkandet påpekas att en förutsättning för att elever eller vårdnadshavare skall kunna ta upp frågan om särskilt stöd är att de får information om vilka mål som gäller för eleven. Utvecklingssamtalen är ett viktigt forum i detta sammanhang. Det kan noteras att Skolutvecklingsmyndigheten på sin webbplats stöder utvecklingen av sådana samtal liksom av skriftlig information.

När det gäller frågan om läromedel har utskottet tidigare (jfr bet. 2000/01:UbU13) konstaterat att det enligt gällande reglering slås fast att eleverna skall ha tillgång till läromedel. Någon nationell granskning av läromedel förekommer inte, och vilka läromedel som skall användas bestäms av skolhuvudmännen och skolorna. Av skollagen och grundskoleförordningen framgår att utbildningen i grundskolan skall vara avgiftsfri för eleverna och att de utan kostnad skall ha tillgång till läromedel som behövs för en tidsenlig utbildning. Särskild vikt skall läggas vid att eleverna har tillgång till lärome-

del som täcker väsentliga delar av ett ämne eller en ämnesgrupp och som är ägnade att ge fasthet och sammanhang i studierna. Eleverna skall som gåva få behålla sådana läromedel och andra väsentliga hjälpmedel som de behöver t.ex. av pedagogiska skäl. Regeringen påpekade i budgetpropositionen för år 2003 att det är viktigt att eleverna har tillgång till goda och aktuella läromedel och att kommunerna har ett stort ansvar i att se över läromedelsstandarden. I samband med kvalitetsredovisningen finns ett naturligt tillfälle att utvärdera läromedelssituationen. Frågan om läromedel bör därför ingå som en del i den förstärkta kvalitetsgranskningen av skolan.

Arbetsmiljö

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden avseende elevinflytande, elevfrånvaro samt elevens arbetsmiljö.

Jämför reservationerna 29 (kd), 30 (fp), 31 (kd), 32 (m), 33 (fp), 34 (m, fp, kd, c) och 35 (m).

Motioner

Ett flertal motioner behandlar olika aspekter av elevernas arbetsmiljö.

Kristdemokraterna understryker i motion 2002/03:Ub417 yrkande 23 vikten av att **elevinflytandet** ökar i takt med stigande ålder liksom att en lagstadgad miniminivå av omfattning och sätt bör införas. I motion 2002/03:Ub381 (mp) yrkandena 1, 2, 3 och 4 behandlas olika aspekter av elevinflytandet. Motionären anser att skollagen bör förtydligas i ett antal avseenden. Elever skall ges rätt att frånvara från undervisning för arbete med elevinflytande, skyddsombudsarbete, skoltidningsarbete eller dylikt. Likaså bör det framgå av en elevs slutbetyg om eleven har varit engagerad i sådant arbete. Motionären anser dessutom att rektor inte skall ha tolkningsrätten av vad som skall räknas som elevinflytande eller dylikt. Slutligen bör det finnas ett krav som ålägger skolorna att ha ett fungerande representativt forum för elevinflytande.

Folkpartiet betonar i motion 2002/03:Ub229 yrkande 12 att det är självklart att elever och lärare skall ha en arbetsplats som uppfyller kraven på en acceptabel **arbetsmiljö** i vid bemärkelse. Kristdemokraterna poängterar i motion 2002/03:Ub417 yrkande 17 att en god fysisk miljö är viktig också ur pedagogisk synvinkel. Miljön påverkar inte bara barnens fysiska hälsa utan också deras psykiska tillstånd. Elever har rätt att kräva en bra arbetsmiljö, anser Kristdemokraterna.

I motion 2002/03:Ub534 (s) påpekar motionärerna att det är viktigt med en god elevskyddsombudsorganisation. Elevskyddsombud bör utses redan från årskurs ett, och de äldre ombuden bör få utökade rättigheter. Vänsterpartiet menar i motion 2002/03:Ju283 yrkande 1 att tillämpningen av arbetsmiljölagen i skolan liksom elevskyddsombudens ställning bör ses över. I motion 2002/03:Ub381 (mp) yrkandena 7 och 8 kräver motionärerna att det i skolla-

gen klart skall framgå att de lagar om arbetsmiljö som gäller på andra arbetsplatser också gäller för elever i skolan. Likaså menar motionärerna att elevers skyddsombud på skolor skall ges samma rättigheter och skyldigheter som skyddsombud på andra arbetsplatser.

Moderaterna poängterar i motion 2002/03:Ub410 yrkande 12 vikten av en **god inlärningsmiljö**. Skolmiljön skall kännetecknas av värme, trygghet, positivt intresse och engagemang från de vuxnas sida, men det måste också finnas fasta och klara regler. Lärare och elever behöver ordning, reda och arbetsro i skolan enligt Folkpartiet i motion 2002/03:Ub250 yrkande 12. I motion 2002/03:Ub373 (m) anges att det behövs en nationell ordningsplan för ordning och reda i grund- och gymnasieskolan. Motionären i motion 2002/03:Ub543 (s) anser att eleverna måste involveras i arbetet för en bättre studiemiljö. Elever själva både kan och måste få ta ett ansvar på sin arbetsplats.

I flerpartimotionen 2002/03:Ub557 yrkande 1 (c, m, fp) understryks vikten av att alla barns **frånvaro skall följas upp**. Oavsett vilken bakgrund och vilket kön eleven har är det viktigt att orsakerna till elevens frånvaro följs upp, både i grundskolan och i gymnasieskolan. Enligt Moderaterna i motion 2002/03:Ub410 yrkande 14 skall föräldrar alltid få information om otillåten frånvaro. Folkpartiet föreslår i motion 2002/03:Ub229 yrkande 11 att skolan bör utfärda ett handlingsprogram mot skolk som anger vilka regler som skall gälla och hur de skall upprätthållas. I de tidigare årskurserna skall föräldrarna regelbundet få skriftlig information om elevens frånvaro. Folkpartiet anser att det skall vara möjligt att ange ogiltig frånvaro på terminsbetygen.

Moderaterna anser i motion 2002/03:Ju280 yrkande 3 att det måste finnas konkreta **åtgärder** att ta till om en ung person gör sig skyldig till **upprepade förseelser** eller en allvarlig gärning som skulle varit straffbar om han/hon varit över 15 år. Därför måste en form av åtgärdstrappa införas i skolförordningarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Utskottet har behandlat liknande yrkanden vid ett flertal tillfällen och då bl.a. understrukit betydelsen av att eleverna i skolan kan känna sig trygga. En trygg miljö är viktig för att kunna tillgodogöra sig ytterligare kunskaper. Angående elevinflytande har utskottet bl.a. påpekat (jfr bet. 2002/03:UbU3) att detta är ett sätt att sprida demokratiska värden och tänkesätt. Utskottet har också påmint om den tydliga reglering som finns mot mobbning och annan kränkande behandling.

I betänkandet *Hälsa, lärande och trygghet* (bet. 2001/02:UbU6) underströk utskottet att en god arbetsmiljö är en viktig förutsättning för elevernas lärande och deras psykiska och fysiska hälsa. I samband med detta behandlades vissa närliggande frågor, t.ex. frågan om flyttning av elever som mobbar andra elever. Utskottet påpekade då att en eventuell flyttning skall vara en del i en

väl genomtänkt plan för att få eleven att bättra sig. Likaså skall socialtjänstens stadgande om anmälningsplikt beaktas.

Skollagskommitténs nyligen avlämnade betänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121) behandlar ett flertal frågor som rör skolans arbetsmiljö. Kommittén föreslår att det i skollagen skall hänvisas till arbetsmiljölagens föreskrifter om krav på en god arbetsmiljö. Enligt kommitténs mening finns i arbetsmiljölagen och anslutande föreskrifter erforderliga bestämmelser för att såväl elevernas som personalens krav på en god och trygg arbetsmiljö skall kunna tillgodoses. Kunskapen om arbetsmiljölagstiftningen och dess tillämplighet i skolan är fortfarande bristfällig på många håll vilket är ett skäl till att uppmärksamma denna i skollagen. Kommittén hänvisar också till den av regeringen aviserade översynen av arbetsmiljölagen i syftet att förtydliga elevernas inflytande över sin arbetsmiljö. I sammanhanget bör den enligt kommittén mycket angelägna frågan om utökade rättigheter för elevskyddsombuden behandlas.

Skollagskommittén anser vidare att det snarast är andra faktorer än detaljreglering av formerna för elevinflytande som medverkar till ett gott inflytande och pekar bl.a. på vikten av ett demokratiskt ledarskap inom skolan. Att arbeta med lokala mål är också en viktig del i arbetet. Kommittén föreslår att det införs bestämmelser i skollagen om att den enskilde eleven skall ha inflytande över utformningen av utbildningen. Ett antal förslag som syftar till att utveckla den formella strukturen för arbetet med elevinflytande lämnas också, t.ex. att elevföreträdare skall informeras inför viktiga förändringar i verksamheten.

Angående frågor om trygghet och arbetsro i skolan konstaterar Skollagskommittén att en trygg miljö är en viktig förutsättning för att eleverna skall kunna tillgodogöra sig kunskaper och utvecklas mot målen. Kommittén föreslår att det i skollagen bör införas bestämmelser som ger rektorer och lärare möjlighet att i akuta situationer vidta tillfälliga åtgärder för att tillförsäkra alla elever en trygg arbetsmiljö och studiero och för att komma till rätta med elever som uppträder störande eller hotfullt. Föremål som är störande eller som utgör ett hot mot säkerheten föreslås kunna omhändertas. Nuvarande bestämmelser om disciplinära åtgärder skulle därmed ersättas.

Information till föräldrar om deras barns frånvaro i skolan behandlas likaså av Skollagskommittén. När det gäller omyndiga elever menar kommittén att det inte torde föreligga något hinder för skolan att på eget initiativ ge föräldrar information om frånvaro från skolarbetet. Tvärtom följer en sådan skyldighet av bestämmelser i läroplanen om samverkan med hemmet. När det gäller frågan om myndiga elever är förhållandena annorlunda. Kommittén menar dock att med hänsyn till föräldrarnas underhållsskyldighet och till att de ekonomiska konsekvenserna av indragen studiehjälp kan bli betydande bör det i skollagen föreskrivas en skyldighet för skolan att informera föräldrar i detta avseende.

Utskottet anser att regeringens beredning av Skollagskommitténs förslag rörande arbetsmiljön i skolan bör avvaktas.

Hälsofrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande skolhälsovård, förebyggande hälsoarbete samt undervisning om alkohol, narkotika och tobak.

Jämför reservationerna 36 (fp), 37 (kd), 38 (v), 39 (fp, kd, c), 40 (m), 41 (kd), 42 (mp) och 43 (m).

Motioner

Ett stort antal motioner tar upp hälsofrågor i vid bemärkelse.

Skolhälsovården behöver förbättras, framhåller motionärerna i motion 2002/03:Ub377 (s) och refererar en granskning från Socialstyrelsen som visar att det finns stora brister i skolhälsovården i dag. Folkpartiet anser i motion 2002/03:So511 yrkande 4 också att skolhälsovården bör förstärkas och att varje skola måste ha rimlig tillgång till skolsköterska och kurator. Motionärerna i motion 2002/03:Ub545 (s) understryker vikten av att det finns kura-tors- och psykologkunskap i skolhälsovården. Vänsterpartiet föreslår i motion 2002/03:Ub315 yrkande 1 att möjligheten att införa nyckeltal inom elevhäl-san skall utredas. Det är viktigt ur ett likvärdighetsperspektiv att alla elever garanteras rättigheten till elevhälsan och dess olika komponenter. På liknande sätt menar motionären i motion 2002/03:Ub389 (mp) yrkande 1 att det bör finnas nationella riktvärden för antalet elever då en kurator eller skolpsykolog måste anställas. Kristdemokraterna påpekar i motion 2002/03:So507 yrkande 1 att personal som arbetar nära barn i skola och barnomsorg har behov av kompetensutveckling för att tidigt kunna identifiera och sedan stödja och hjälpa barn och ungdomar med psykiska problem.

Skolan kan på olika sätt arbeta med **förebyggande hälsoarbete**. Genom att använda kompetensen hos olika yrkesgrupper som idrottslärare, sjukgymnas-ter och kuratorer kan skolorna stärka sitt arbete mot ohälsa, menar motionären i motion 2002/03:Ub353 (s). Förebyggande hälsovård i form av goda kostva-nor och regelbunden fysisk aktivitet är också av stor betydelse för bra resultat av skolarbetet, påpekar motionärerna i motion 2002/03:Ub480 (c). På motsva-rande sätt understryker motionärerna i motion 2002/03:Ub478 (s) vikten av att av hälsoskäl öka de fysiska aktiviteterna i skolan och förbättra undervis-ningen i kostlära. Motionärerna i motion 2002/03:Ub519 (s) anser att skolan måste ta större ansvar för information om kostlära. I motion 2002/03:Ub533 (s) betonas frukostens betydelse för skolelevernas inlärningsförmåga. Mot-ionärerna refererar till de försök som pågår där skolfrukost serveras och men-ar att en utvärdering av försöken bör göras för att man sedan skall kunna ta ställning till om detta bör vara det offentligas ansvar.

Det **förebyggande arbetet mot användandet av droger** behandlas i ett antal motioner. Folkpartiet anser i motion 2002/03:So442 att en nationell hand-lingsplan bör utarbetas för hur kampen mot ungas missbruk av alkohol, nar-

kotika och tobak skall intensifieras i bl.a. skolan. Alla elever skall tidigt i grundskolan få förebyggande alkohol- och narkotikainformation. I motion 2002/03:Ub369 (kd) yrkande 2 framförs att det behövs förebyggande åtgärder mot ett ökande drogbruk, exempelvis rikstäckande kampanjer och andra informationsåtgärder samt en bra ANT-undervisning. Det är nödvändigt med ett snabbt framtagande och verkställande av handlingsplaner i dessa frågor. Motionärerna i motion 2002/03:Ub268 (c) yrkande 2 pekar på behovet av återkommande rikskampanjer i skolan om farorna med att använda droger. I motion 2002/03:Ub341 (s) föreslås en bred kampanj i både grund- och gymnasieskolan i syfte att informera om de skador som alkohol, tobak och narkotika för med sig. Vänsterpartiet anser i motion 2002/03:So447 yrkande 5 att det är viktigt med ett preventivt arbete men att information måste ges på ett sätt som tilltalar barn och unga. Skolverket bör få i uppdrag att utarbeta en strategi för tobaksprevention utifrån ungas eget engagemang.

När det gäller **undervisning om alkohol, narkotika och tobak, ANT**, förespråkar Moderaterna i motion 2002/03:Ju281 yrkande 4 att undervisningen om narkotikans effekter bör påbörjas tidigare än i dag. Samma åsikt framförs i motion 2002/03:So251 (m) yrkande 2. Kristdemokraterna föreslår i motion 2002/03:Ub554 yrkande 1 att Skolverket bör få i uppdrag att omgående stärka ANT-undervisningen i grundskolan, fr.o.m. årskurs fyra. ANT-undervisningen bör också utgå från verkligheten genom att man har föreläsare som t.ex. arbetar med dessa frågor till vardags, som poliser och frivilligorganisationer (yrkande 2). Miljöpartiet pekar i motion 2002/03:So515 yrkande 9 på att ANT-undervisningen i dag inte har någon tydlig plats i skolans verksamhet. Målen är för övergripande och oprecisa. Undervisningen måste förstärkas genom att den tydligare skrivs in i läro- och kursplaner. De kommunala skolplanerna bör dessutom utgöra en grund för de enskilda skolornas ANT-undervisning (yrkande 11).

Vid **misstanke om narkotikaanvändning** skall skolan ha en absolut plikt att informera vårdnadshavare, enligt Moderaterna i motion 2002/03:Ju281 yrkande 3 samt motion 2002/03:So251 yrkande 5.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet har behandlat frågor om elevernas hälsa vid ett antal tillfällen tidigare. I betänkandet *Hälsa, lärande och trygghet* (bet. 2001/02:UbU6) behandlades regeringens proposition 2001/02:14 om hälsofrågor. Utskottet ställde sig positivt till förslaget om ett nytt, bredare verksamhetsområde kallat elevhälsa med en förebyggande och hälsofrämjande inriktning. Utskottet påpekade då också att de medel som riksdagen beslutat avsätta för att öka personaltätheten också kommer att påverka elevhälsans område positivt och konstaterade att många kommuner valt att använda delar av de nya resurser som anslagits till personalkategorier inom elevhälsan.

Skollagskommittén föreslår i sitt betänkande att skollagen bör ha en särskild reglering rörande elevhälsa som sträcker sig utöver reglering av skolhäl-

sovård. I elevhälsan skall ingå omvårdnad samt medicinska, psykologiska, sociala och specialpedagogiska insatser. För elevhälsans verksamhet föreslås att det skall finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevens behov kan tillgodoses. Utskottet menar att beredningen av utredningens förslag bör avvaktas.

Utskottet har också pekat på (jfr bet. 2001/02:UbU6) att såväl föräldrar som skola har en viktig roll som främjare av en god livsstil och ett ansvar för att motverka fysisk inaktivitet och osunda matvanor hos barnen och eleverna. Utskottet har också framhållit att förebyggande insatser görs av t.ex. Folkhälsoinstitutet i dessa frågor.

Det kan konstateras att det inom den nuvarande regeringen finns ett statsråd med särskilt ansvar för folkhälsofrågorna. I sammanhanget kan nämnas propositionen *Mål för folkhälsan*, 2002/03:35, som regeringen presenterade i december 2002. Propositionen anger elva målområden för det samlade folkhälsoarbetet. Uppföljning och utvärdering av insatser för en bättre folkhälsa skall bedrivas inom ramen för den befintliga ansvarsfördelningen mellan berörda myndigheter men Statens folkhälsoinstitut (FHI) skall stödja och samordna arbetet. Propositionen skall behandlas av riksdagen i april 2003.

Skolverket, och numera Myndigheten för skolutveckling, arbetar med hälsofrågor i flera avseenden. Via särskilt anställda regionala resurspersoner pågår arbete med att föra ut kunskapen om sambanden mellan hälsa, lärande och trygghet utifrån ovannämnda proposition om elevhälsa. I frågor som rör alkohol, narkotika och tobak sker arbete i samverkan med i första hand Folkhälsoinstitutet bl.a. inom ramen för särskilda regeringsuppdrag, t.ex. att analysera och utarbeta insatser som kan vidtas för att stärka den narkotikaförebyggande verksamheten i skolan. Skolverket har också, i samverkan med Arbetsmiljöverket, kartlagt befintlig statistik över barns och ungdomars ohälsa och arbetsmiljö inom skolväsendet samt behov av förbättrad uppföljning (PM 2002-10-14 *Elevers ohälsa – hur mäter vi den?*).

Utskottet vill, liksom i tidigare betänkanden, understryka skolans viktiga roll när det gäller information i ANT-frågor. Enligt utskottet är behovet av att utveckla kompetens och förbättra undervisningen redan uppmärksammat, och arbete pågår redan med denna inriktning. Apropå frågan om skolans plikt att informera vårdnadshavare vid eventuell narkotikaanvändning utgår utskottet ifrån, liksom tidigare (jfr bet. 2000/01:UbU13), att skolan informerar föräldrarna bl.a. om elevens sociala utveckling, t.ex. vid utvecklingssamtal eller liknande. Skollagskommittén tar i sitt betänkande upp frågan om stöd till elever som har problem och svårigheter av andra slag än att nå målen. Rektor skall ansvara för att en utredning av problemen genomförs, där både elev och vårdnadshavare skall ges möjlighet att medverka, och personal inom elevhälsan skall bidra med sin kompetens. Det påpekas också att skolans samarbete med andra verksamheter, t.ex. socialtjänsten, är viktigt i en sådan utredning. Kommittén föreslår vidare ett antal bestämmelser om behov av tillfälliga, nödvändiga åtgärder i vissa situationer, t.ex. för att komma till rätta med en

elevs uppträdande i skolan. Beredningen av utredningens förslag bör avvaktas.

Utskottet erinrar också om socialtjänstlagens bestämmelser om anmälningsskyldighet av förhållande som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till en underårings skydd. Regeringen har nyligen föreslagit i proposition 2002/03:53 *Stärkt skydd för barn i utsatta situationer m.m.* att det i skollagen skall intas en bestämmelse vari bl.a. hänvisas till den nämnda bestämmelsen i socialtjänstlagen. Syftet anges vara att öka kunskaperna om anmälningsskyldigheten inom förskoleverksamheten, skolan och skolbarnsomsorgen. Bestämmelsen avses träda i kraft den 1 juli 2003. I propositionen föreslås också att det införs en gemensam skyldighet för berörda myndigheter, inklusive skolan, att samverka kring barn och ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa.

Läroplan, timplan och kursplaner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande skolans uppgift, förändringar i läroplaner, ämnesfrågor av övergripande karaktär samt specifika ämnesfrågor.

Jämför reservationerna 44 (m), 45 (kd), 46 (v), 47 (fp), 48 (kd), 49 (m, fp, kd, c), 50 (fp), 51 (c), 52 (fp), 53 (kd), 54 (fp), 55 (kd), 56 (c), 57 (fp), 58 (kd), 59 (kd), 60 (kd) och 61 (kd).

Värdegrunden och övergripande ämnesfrågor

Motioner

Skolans uppgift är att förmedla kunskap och goda värden, menar Moderaterna i motion 2002/03:Ub410 yrkande 2. Kristdemokraterna understryker att skolan har en viktig uppgift i värdegrundsarbetet i motion 2002/03:Ub492 yrkande 5. Skolan har en viktig uppgift när det gäller normöverföring och identitetsbildning. Varje skola bör göra en plan för hur man omsätter värdegrunden i praktiken, och arbetet bör sedan redovisas i kvalitetsredovisningarna.

I ett antal motioner finns synpunkter på hur **läroplanerna bör förändras**. Vänsterpartiet pekar i motion 2002/03:Ub319 på den inledande texten i första kapitlet i läroplanerna (Lpo 94 och Lpf 94) och föreslår att de formuleringar som omnämmer den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism tas bort. Motsvarande förslag framförs i motion 2002/03:Ub556 (v) yrkande 4 och i motion 2002/03:Ub320 (fp). Motionären i motion 2002/03:Ub556 (v) yrkande 3 anser att läroplanernas texter om förståelse och medmänsklighet bör kompletteras med formuleringar om sexualitet och samlevnad.

Några motioner tar upp *ämnesfrågor av övergripande karaktär*. Kristdemokraterna påpekar i motion 2002/03:Ub417 yrkande 7 att de praktiskestetiska ämnena är en viktig del av helheten i skolan. Om skolan blir alltför teoretisk kan inläringen hämmas för många elever. Undervisningen i praktiska ämnen bör få en mer framskjuten plats i skolan. Kristdemokraterna menar att skolans roll bör granskas ur ett folkhälsoperspektiv och pekar bl.a. på hem- och konsumentkunskapens roll liksom på att ämnet idrott och hälsa har fått mer teoretiska inslag. Vidare anser Kristdemokraterna att vissa ämnen hamnar i strykclass när tiden fördelas mellan olika ämnen i block (yrkande 21). I motion 2002/03:Ub514 (s) framförs att det är viktigt att både fysisk aktivitet och kreativt skapande med händerna blir en naturlig del av elevens skolgång.

Folkpartiets uppfattning i motion 2002/03:Ub229 yrkande 1 är att grundskolan skall prioritera baskunskaperna läsning, skrivning och räkning. Vidare föreslår Folkpartiet att undervisningen i grundskolans senare år skall kunna organiseras i olika kurser för olika elever, beroende på elevers intresse för ämnet och behov av stöd. Möjligheten att dela in ämnena i allmän och särskild kurs bör finnas i första hand i engelska och matematik, men även i andra ämnen (yrkande 5).

Folkpartiet i motion 2002/03:Ub229 yrkande 14 liksom Centerpartiet i motion 2002/03:Ub336 yrkande 5 anser att *timplanen snarast skall avskaffas*. Resultat från den försöksverksamhet som pågår behöver inte inväntas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Regeringen anger i skrivelse 2001/02:188 *Utbildning för kunskap och jämlikhet – regeringens utvecklingsplan för förskola, skola och vuxenutbildning* att all utbildning till verksamhet och innehåll skall utgå från och botten i våra grundläggande demokratiska värden. Skolan bör ge alla kunskap, förståelse, insikt och respekt för allas lika värde och vikten av ett demokratiskt förhållningssätt. Arbetet med värdegrunden bör ges fortsatt hög prioritet. Utskottet påpekade vid sin behandling av skrivelsen (bet. 2002/03:UbU3) att arbetet med att förmedla skolans värdegrund och att motverka kränkande behandling är en viktig del i skolans demokratiska uppdrag. Skolans ansvar för ett demokratiskt förhållningssätt framgår av såväl läroplan som kursplaner.

Yrkanden om att stryka den aktuella hänvisningen i Lpo 94 respektive Lpf 94 har tidigare behandlats och avstyrkts av utskottet (jfr bet. 2000/01:UbU13). Utskottet hänvisade då till vad utskottet anförde vid behandlingen av regeringens förslag till läroplan för det obligatoriska skolväsendet, nämligen att kristendomen har en särställning som grund för förståelse för svensk och västerländsk kultur och samhällsutveckling (bet. 1993/94: UbU1 s. 25). Enligt utskottet förelåg det ingen motsättning mellan att vara öppen för och se möjligheterna i ett mångkulturellt samhälle och samtidigt värna om och få en fast förankring i det egna kulturarvet. Utskottet har inte ändrat mening i denna fråga. Det kan noteras att utbildningsministern behand-

lade frågan om förändringar i läroplanerna i ett skriftligt svar den 29 januari 2003 på en fråga om kristen etik i läroplanen. Mot bakgrund av det beredningsarbete som skall göras med anledning av Skollagskommitténs och Gymnasiekommitténs förslag är det enligt utbildningsministern inte aktuellt att nu aktualisera frågan om genomgripande förändringar i läroplanerna.

Utskottet har tidigare behandlat motsvarande yrkanden om ämnesfrågor (senast i bet. 2001/02:UbU10). Utskottet har därvid instämt i uppfattningen att de praktiska och estetiska ämnena är en viktig del av helheten i skolan. Läroplanerna och kursplanerna ställer krav på både praktiska och teoretiska inslag i verksamheten. Ämnena är betydelsefulla för att utveckla olika delar av elevernas personlighet och intressen. Utskottet har också påpekat att det finns stora möjligheter till en flexibel lösning av pedagogiska insatser för enskilda elever och för grupper av barn och att organisera undervisningen efter lokala behov och intressen. Undervisningen skall dock utformas på ett sådant sätt att målen i kursplanerna för respektive ämne kan uppnås. När det gäller ämnen som ingår i samma ämnesblock finns det en uppenbar möjlighet att arbeta ämnesövergripande. För att tillse att skolorna klarar de mål som satts för skolan har skolhuvudmännen ett stort ansvar vad gäller att utföra uppföljning och utvärdering av skolans resultat. Utskottet har redan tidigare betonat att det normalt inte skall ske en nivåindelning av elever i undervisningsgrupper. Utskottet anser ej att vissa ämnen skall delas upp i allmän och särskild kurs.

Vad beträffar frågan om timplanen har utskottet framhållit att det är viktigt att den femåriga försöksverksamhet med avskaffad timplan som inleddes hösten 2000 genomförs och att det sker en utvärdering av denna innan ett eventuellt beslut tas om avskaffande av timplanen. I sammanhanget kan nämnas den utvärdering av grundskolan som Skolverket påbörjar under våren 2003 och som planeras att avrapporteras under våren 2004. Såväl skolans verksamhet som alla skolämnen (med några undantag) kommer att utvärderas.

Med anledning av yrkanden om prioritering av baskunskaper kan noteras att regeringen nyligen har inrättat en matematikdelegation, bl.a. i syfte att öka intresset för fortsatta studier inom området. Delegationen skall också lämna förslag till hur undervisningen kan utvecklas. Vikten av tidiga insatser, i synnerhet med avseende på basfärdigheter som läsning, skrivning och räkning, har föranlett regeringen att tidigare ge Skolverket i uppdrag att erbjuda lärare kompetensutveckling. Myndigheten för skolutveckling skall bl.a. arbeta med stöd till läs- och skrivutveckling, matematik och arbeta med tvåspråkiga elever.

Svenska och svenska som andraspråk

Motioner

Folkpartiet behandlar i motion 2002/03:Sf226 yrkande 20 frågan om elevens läsutveckling. De principer som ligger till grund för det s.k. LUS-projektet, ett system för att följa upp elevens läsutveckling, bör genomsyra hela skolan. Dessa innebär att det skall vara tydligt för eleverna vad de skall uppnå, studie-resultaten skall utvärderas och kommuniceras regelbundet och vid brister skall möjlighet finnas till stöd och personalinsatser. I motion 2002/03:Ub289 (kd) understryker motionären läsningens betydelse för barns utveckling. I motion 2002/03:Ub501 (s) påpekas att svenska språket spelar så stor roll för barnens utveckling och framgång i skolan att det bör vara en prioriterad uppgift att stimulera och sprida goda exempel på läsfrämjande insatser liksom att stärka möjligheten att uttrycka sig i tal och skrift.

Enligt Centerpartiet i motion 2002/03:Ub336 yrkande 15 måste elever med utländsk bakgrund ges bättre förutsättningar att nå goda studieresultat. De bör därför kunna prioritera svenska och undervisningen i andra språk skall kunna skjutas upp. I motion 2002/03:Ub231 (s) yrkande 2 anser motionären att undervisningen i svenska som andraspråk behöver reformeras och förstärkas. Undervisningen skall helst ges av behöriga lärare. Motionären i motion 2002/03:Ub325 (fp) yrkande 1 föreslår att Skolverket får i uppdrag att, tillsammans med lärarutbildningsanstalterna, sprida kunskaper om ämnet svenska som andraspråk. Dessutom bör Skolverket få i uppdrag att genomföra en uppföljning och utvärdering av undervisningen i svenska som andraspråk. Fokus bör vara tillgången till undervisningen och kvaliteten i denna samt arbetet lärare emellan (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Utskottet konstaterar att frågan om goda basfärdigheter i bl.a. läsning och skrivning uppmärksammas både i regeringens utvecklingsplan och i budgetpropositionen. Regeringen har pekat på att barn och ungdomar i områden där personer med utländsk bakgrund utgör majoritet behöver särskild stimulans för att använda och utveckla svenska språket. Myndigheten för skolutveckling skall inom ramen för sin verksamhet ge stöd och stimulans till kommuner och skolor i arbetet med språkutveckling. Insatser i segregerade områden med många barn och ungdomar med utländsk bakgrund har särskild prioritet. Enligt regeringen är det viktigt att varje kommun och skola har en medveten strategi för hur elevernas språkutveckling skall främjas. Myndigheten skall också ha ett särskilt uppdrag att stödja skolors och förskolors arbete med att förbättra läs- och skrivmiljöer.

Undervisningen i svenska som andraspråk behöver särskilt uppmärksammas, enligt regeringen. En kartläggning görs under år 2003 av situationen i landet på området i syfte att identifiera bristområden inom vilka insatser krävs.

Enligt utskottet är frågorna om vikten av språkutveckling uppmärksammade. Med den uttalade inriktning om individualiserad utbildning som skolan skall arbeta med finns det dock inte anledning för utskottet att närmare uttala sig för särskilda undervisningsmetoder.

Modersmålsundervisning

Motioner

Enligt Folkpartiet i motion 2002/03:Sf226 yrkande 21 skall modersmålsundervisningen erbjudas i den omfattning som nu sker men formerna måste ses över. I huvudsak bör undervisningen bedrivas utanför schemalagd tid. Kristdemokraternas uppfattning enligt motion 2002/03:Sf334 yrkandena 33 och 34 är att en rätt till modersmålsundervisning under hela skoltiden bör införas liksom att kommunen skall ha en skyldighet att erbjuda undervisning om det finns minst tre elever som är berättigade till sådan. Dessutom skall elever ha rätt till stödundervisning och/eller ämnesundervisning på modersmålet. Vidare menar Kristdemokraterna att de fem nationella minoritetsspråken skall likställas i skollagstiftningen vad gäller rätt till modersmålsundervisning (yrkande 50). Enligt motionären i motion 2002/03:Ub325 (fp) yrkande 5 skall alla elever ha rätt till modersmålsundervisning under hela skoltiden. Dessutom föreslås att Skolverket får i uppdrag att sprida kunskaper om betydelsen av studiehandledning (yrkande 6).

I motion 2002/03:Ub231 (s) yrkande 1 föreslås en utredning vars uppgift blir att reformera modersmålsundervisningen. Modersmålets status behöver återupprättas och modersmålsundervisningen behöver stärkas, enligt motionären. Även motionärerna i motion 2002/03:Ub437 (s) liksom i motion 2002/03:Ub518 (v) anser att modersmålsundervisningen behöver stärkas. I flerpartinotionen 2002/03:Ub481 (v, kd) föreslås likaså en utredning av modersmålsundervisningen. Utredningen bör behandla möjligheten till förstärkning av undervisning liksom minoritetsspråkens ställning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Utskottet har redan tidigare (jfr bet. 2001/02:UbU10) framhållit att det inte finns någon anledning att föreslå några förändringar i regelverket vad avser modersmålsundervisningen. Utskottet har påpekat att modersmålsundervisningen är en viktig rättighet för elever som har ett annat modersmål än svenska. Även de nationella minoritetsspråkens särställning är väl motiverad. Utskottet ansåg också att det ligger ett värde i att modersmålsundervisningen integreras med den övriga verksamheten i skolan och ses som en del av skolans språkprogram. Likaså har utskottet framfört att det är viktigt att modersmålslärarna är en del i skolornas lärarlag.

Utskottet konstaterar att Skolverket i maj 2002 har redovisat ett uppdrag angående organisation och omfattning av modersmålsundervisning och studier.

ehandledning. Skolverket lämnade ett antal förslag till förändringar av verksamheten, bl.a. att en elev skall kunna få undervisning i andra ämnen på sitt modersmål innan eleven hunnit få tillräckligt goda svenskkunskaper för att kunna följa ordinarie undervisning samt att skolornas flerspråkiga arbete skall stödjas. Regeringen har angett att den senare kommer att ta ställning till verkets förslag. Utskottet erinrar också om att man inom ramen för s.k. särskilda lärarutbildningar skall beakta behoven av utbildade modersmåls lärare. Dessutom har under år 2002 medel ställts till förfogande för en pedagogisk utbildning för aktiva modersmåls lärare (jfr bet. 2002/03:UbU4).

Fysisk aktivitet, idrott och hälsa samt simundervisning

Motioner

Ett stort antal motioner tar upp frågor som på olika sätt rör *fysisk aktivitet i skolan*.

Moderaterna poängterar i motion 2002/03:Ub410 yrkande 15 att en grundläggande god hälsa och kondition förvärvas under barn- och ungdomsåren. Det är viktigt att tillfällen till rörelse och fysisk aktivitet inte enbart ges under gymnastiktimmarna utan att varje möjlighet tillvaratas för att skapa så aktiva barn som möjligt. I motion 2002/03:Kr297 yrkande 2 pekar samma parti på idrottens betydelse i skolan. Ungdomar måste få tillfälle till nödvändig fysisk aktivitet och möjligheter att pröva på ett brett spektrum av olika idrotter. Kristdemokraterna tar på motsvarande sätt i motion 2002/03:Ub417 yrkande 8 upp att idrottens positiva betydelse för fysiskt välbefinnande och teoretisk inläring hos barn måste beaktas.

Centerpartiet påpekar i motion 2002/03:Ub336 yrkande 20 att partiet återkommande påtalat vikten av idrott och hälsa i skola. Med anledning av regeringens uttalanden om fysisk aktivitet 30 minuter per dag i skolan bör regeringen återkomma och redogöra för hur strategin för att öka den fysiska aktiviteten skall säkerställas. Folkpartiet anser i motion 2002/03:Kr266 att ungdomar dagligen behöver få utöva fysisk aktivitet i skolans regi. Det är viktigt att idrottsämnet inte blir för teoretiserat på bekostnad av den fysiska aktiviteten. Skolan har stor betydelse för att en hälsosam livsstil skall grundläggas i unga år. Vänsterpartiet understryker i motion 2002/03:So448 yrkande 4 vikten av att barn och unga ges möjlighet till regelbunden fysisk aktivitet och föreslår att Skolverket får i uppdrag att utreda och lämna förslag till ökade möjligheter till fysisk aktivitet i skolan.

Behovet av ökad fysisk aktivitet för barn och unga tas även upp i motion 2002/03:Ub264 (s), motion 2002/03:Ub438 (s), motion 2002/03:Ub496 (s) samt motion 2002/03:Ub383 (s) där motionärerna också poängterar särskilt de funktionshindrade barnen och ungdomarna och deras behov i sammanhanget.

Vissa motioner pekar specifikt på *antalet timmar i ämnet idrott och hälsa*.

Antalet idrottstimmar på schemat bör ökas enligt motionärerna i motion 2002/03:Ub216 (m), motion 2002/03:Ub224 (m), motion 2002/03:Ub263 (m), motion 2002/03:Sk257 (kd) yrkande 2 samt motion 2002/03:Ub434 (c).

Simundervisning behandlas i ett par motioner. Enligt motionärerna i motion 2002/03:Ub436 (s) bör det införas krav på obligatorisk simundervisning för yngre barn. Enligt motionärerna i motion 2002/03:Ub506 (s) yrkandena 1 och 2 är simkunnighet en baskunskap som varje barn måste få. För en del grupper barn är skolan den enda plats där kunskaperna kan erhållas. Ett förtydligande i läroplanen behövs beträffande vilka krav som ställs i simkunnighet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen bör avslå yrkandena.

Utskottet har tidigare (bet. 2001/02:UbU10) pekat på de möjligheter som i dag finns för skolan att erbjuda elever tid att delta i fysiska aktiviteter av olika slag. Förutom de särskilda timmarna för idrott och hälsa finns tid inom skolans val och elevens val. Friskvårdande inslag kan också med fördel även innefattas i andra moment under skoldagen. Den försöksverksamhet med avskaffad timplan som pågår ger också stor möjlighet till flexibilitet vad gäller möjligheter att nå kursplanernas mål. Ämnet idrott och hälsa syftar enligt kursplanen till att utveckla elevernas fysiska, psykiska och sociala förmåga samt ge kunskaper om den egna livsstilens betydelse för hälsan.

Utbildningsministern har uttalat att alla elever skall ges möjlighet till rörelse minst 30 minuter varje dag. Ämnet idrott och hälsa är den givna utgångspunkten för fysisk aktivitet men det är viktigt att integrera rörelse under hela skoldagen för att ändra barns och ungas attityd och inställning till ämnet. Regeringen har aviserat medel till idrotten i syfte att bl.a. öka samarbetet med skolorna. Vikten av att kommunerna utnyttjar de möjligheter som finns inom gällande regelverk att öka utrymmet för idrott och hälsa har också lyfts fram. Likaså skall ett nationellt resurscentrum för idrott och hälsa inrättas i Örebro, som skall stödja skolan i arbetet med att öka elevernas fysiska aktivitet.

Läroplanerna kommer att ändras i enlighet med detta och skolmyndigheterna kommer få i uppdrag att följa skolornas arbete med att förverkliga det nya målet. Skolverket har nyligen (2003-02-24) avrapporterat en utvärdering av ämnet Idrott och hälsa. Verket uppmärksammar ett antal positiva trender såsom att det ges större utrymme än tidigare för ett lustfyllt förhållande till fysisk aktivitet liksom att fysisk aktivitet över huvud taget är ett vanligt ämnesövergripande tema. Skolverket fokuserar också ett antal problemområden inom ämnet. En fördjupad analys kommer att lämnas i samband med avrapporteringen av den tidigare nämnda nationella utvärderingen av grundskolan.

Angående simundervisning betonade utskottet i betänkande 2001/02: UbU10 att simkunnighet är en baskunskap i säkerhet som alla barn har rätt att få. Utskottet konstaterade också att det i kursplanen för idrott och hälsa tydligt anges att eleverna i slutet av femte skolåret skall kunna simma och hantera nödsituationer vid vatten. I slutet av nionde skolåret skall eleverna dessu-

tom ha kunskaper i livräddande första hjälp. Kommuner och skolor har ansvar för att de nationella målen nås. Utskottet menade att huvudmannen har ett självklart ansvar för att detta sker liksom för uppföljning och utvärdering av skolornas resultat.

Sex- och samlevnadsundervisning

Motioner

Skolans undervisning i sex- och samlevnadsfrågor tas upp i ett flertal motioner.

Folkpartiet påpekar i motion 2002/03:L249 yrkande 16 att alla elever har rätt till en bra undervisning inom detta område. Kristdemokraterna anser i motion 2002/03:So456 yrkandena 3 och 4 att nationella mål behöver utformas för undervisningen liksom att kompetensutvecklande insatser för lärarna behövs inom området i syfte att höja kvaliteten på undervisningen. I motion 2002/03:Ub423 (s) yrkande 2 poängteras att undervisningen bör ha en likvärdig kvalitet i landet och att det är rektors ansvar att det finns arbetsplaner utarbetade om vad man vill uppnå med undervisningen och att undervisningen genomförs. Enligt flerpartimotionen 2002/03:Ub510 (s, fp, v, c, mp) yrkande 2 är undervisningen ofta bristfällig i HBT-frågor. Skolan måste ha som sitt ansvar att varje elev efter sin skolgång har utvecklat en förmåga att reflektera över frågor som sexuell läggning och könsidentitet, enligt motionärerna. Lärarna har ett ansvar att motverka fördomar kring homosexuella, bisexuella och transpersoners livsvillkor, enligt motionärerna i motion 2002/03:Ub552 (s) yrkande 1.

I motion 2002/03:Ub556 (v) lämnas ett antal förslag som berör skolans undervisning i sex- och samlevnadsfrågor. Läroplanernas kunskapsmål bör kompletteras så att det framgår att varje elev efter sin skolgång skall ha utvecklat sin förmåga att reflektera över sexualitet i ett vitt perspektiv. Likaså bör undervisningen ge insikter i olika former av sexualitet (yrkande 2) samt förmedla en positiv bild av sexualitet. Genom en bättre undervisning kan också attityder förändras på ett positivt sätt (yrkande 8). En referensgrupp bör få i uppdrag att ta fram ett diskussionsunderlag om sex och samlevnad (yrkande 1). Slutligen framförs i motion 2002/03:L318 (mp) yrkande 15 att en granskning och utvärdering bör ske regelbundet av skolans sex- och samlevnadsundervisning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet har tidigare behandlat liknande yrkanden (jfr bet. 2001/02:UbU10). Skolverket genomförde under år 1999 en nationell kvalitetsgranskning om hur skolorna bedriver sex- och samlevnadsundervisning. Iakttagelser och slutsatser utifrån denna har därefter på olika sätt förts ut till skolor och kommuner. Skolverket har också utarbetat ett referensmaterial som kan an-

vändas i undervisningen. Inom ramen för det övergripande arbetet med värdegrundsfrågor och hälsofrågor kommer också in sex- och samlevnadsaspekter. Som tidigare har nämnts finns det särskilda resurspersoner anställda av Skolverket, som skall stödja kommuners och skolors arbete med hälsofrågor i vid bemärkelse. Utifrån den kartläggning av bl.a. förekomst av sexuella trakasserier, homofobi och könsrelaterad mobbning som Skolverket redovisade i november 2002 är att förvänta ytterligare insatser på området.

Kursplanerna för grundskolans alla ämnen reviderades med tillämpning från höstterminen 2000. För de samhällsorienterade ämnena anges att det ingår att diskutera och reflektera över begrepp som identitet, sexualitet, kärlek och jämställdhet. Likaså skall värdefrågor behandlas i samband med diskussion om samlevnad och relationer, människosyn och språkbruk. Även i kursplanen för de naturorienterade ämnena finns vissa inslag som gäller sex och samlevnad. Att kunna föra diskussioner i dessa frågor och visa respekt för andras ståndpunkter och för olika samlevnadsformer är ett av målen i biologi.

Utskottet underströk i betänkandet *Lärarytelse och lärare*, 2002/03: UbU4, vikten av att elever under sin skoltid får en undervisning om sex och samlevnad som bidrar till att de kan förstå och respektera både sig själva och andra. Då måste de få en undervisning som ger dem kunskaper om såväl heterosexuella som homosexuella, bisexuella och transpersoner. Utskottet hänvisade också till läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94) där det föreskrivs att skolan skall sträva efter att varje elev respekterar andra människors egenvärde, tar avstånd från att människor utsätts för kränkande behandling och kan leva sig in i och förstå andra människors situation.

Vissa särskilda ämnen

Motioner

Antalet undervisningstimmar i ämnet **hemkunskap** bör ökas i grundskolan, anser motionärerna i motion 2002/03:Ub392 (s) yrkande 1. I dag är ämnet skolans minsta ämne samtidigt som det är viktigt ur folkhälsosynpunkt med dessa kunskaper. I motion 2002/03:Ub546 (s) påpekas att alltför många elever äter vegetarisk och vegansk skolmat. Undervisningen i hemkunskap bör därför leda till att elever ges goda färdigheter i näringslära och i matlagning av sådan kost.

Kristdemokraterna lyfter i motion 2002/03:Kr367 yrkande 2 fram behovet av **medieutbildning** för alla i skolan. Genom att stärka barns och ungdomars kunskaper om medier och lära dem att förhålla sig mer kritiskt till det de ser, kan risken för negativ påverkan minskas.

I grundskolans senare år bör ämnet **företagskunskap** ingå i undervisningen, enligt motionären i motion 2002/03:Ub258 (fp) yrkande 1.

De **naturvetenskapliga ämnena** tas upp i motion 2002/03:Ub283 (fp) yrkandena 1, 2 och 3. Motionären efterlyser en debatt kring vad allmänbildningsbegreppet innebär för de naturvetenskapliga ämnena. Det finns behov av en översikt av innehållet i målen vad gäller naturvetenskap i grundskolan

liksom behov av en bred diskussion av vilka som är de viktigaste allmänbildningsmålen vad gäller naturvetenskap. Det kan också vara värdefullt att lyfta fram och samla in de goda exemplen på en förnyelse av sättet att lära ut grundläggande naturvetenskapliga begrepp, med särskilt fokus på de tidiga grundskoleåren.

Kristdemokraterna anser i motion 2002/03:Ub417 yrkande 10 att när det gäller *historia* bör undervisningen om 1900-talets historia prioriteras. I motion 2002/03:Ub396 (s) understryks vikten av att olika länders deltagande i slavhandeln över Atlanten belyses i undervisningen. Skånska skolor måste undervisa i skånsk/dansk historia, enligt motionärerna i motion 2002/03:N340 (c) yrkande 14.

Kristdemokraterna pekar på kristendomens ställning i *religionsämnet* i motion 2002/03:Ub417 yrkande 3. Det är viktigt med goda baskunskaper i det svenska kulturarvet, där kristendomen utgör en viktig kärna, bl.a. för att kunna jämföra med och förstå andra kulturer och religioner. Likaså förespråkas att religionskunskapsämnets betydelse bör utvecklas då ämnet är en naturlig förankringsbas för värdegrundsarbetet (yrkande 11).

Ett antal motioner tar upp frågor om *nya ämnen eller inslag i undervisningen* e.d.

Alla elever i landets högstadieskolor borde vid något tillfälle få besöka riksdagen och Stockholm, anser motionärerna i motion 2002/03:Ub227 (c). En strategi bör utarbetas för att ekonomiskt underlätta för detta. Motionären i motion 2002/03:Ub269 (s) föreslår att en utredning görs av förutsättningarna för ett bidrag till landets kommuner så att alla kommuninvånare någon gång före 18 års ålder kan genomföra ett motsvarande besök.

I motion 2002/03:Ub331 (mp) föreslås ett nytt obligatoriskt ämne i skolan. Ämnet kan t.ex. kallas livskunskap och skall bl.a. innehålla frågor om mänskliga rättigheter.

Den romska kulturen behandlas i dag bristfälligt i skolan, enligt motion 2002/03:Sf293 (mp) yrkande 5. Det är viktigt att den tas upp i läromedel och undervisning precis som andra kulturer.

Enligt motionären i motion 2002/03:Ub516 (v) bör träning i civil olydnad vara en självklar del i den demokratiska processen och även vara en del av utbildningen i relevanta ämnen i t.ex. grund- och gymnasieskolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet har tidigare (bet. 2001/02:UbU10) konstaterat att undervisningen i hem- och konsumentkunskap har en viktig plats i grundskolan och att ämnet skall ge både praktiska och teoretiska kunskaper. Ett mål för ämnet är att eleven skall utveckla förståelse och intresse för hur handlingar i hushållet samspelar med hälsa, ekonomi och miljö såväl lokalt som globalt. Skolhuvudmannen och skolorna har ansvaret för att en konkretisering av de nationella målen görs.

När det gäller medieutbildning har utskottet pekat på att det i de samhällsorienterande ämnena ingår att eleverna skall bli förtrogna med olika sätt att samla kunskaper samt utveckla insikter i hur olika medier kan användas och hur de påverkar människan och samhället. Att söka, granska, välja, strukturera, kritiskt värdera, integrera och redovisa information på skilda sätt är centralt i de samhällsorienterande ämnena.

Utskottet delar motionärens uppfattning att frågor om de naturvetenskapliga ämnena är viktiga. Utskottet har tidigare (jfr bet. 2001/02:UbU10) betonat vikten av att öka intresset för naturvetenskap och teknik och pekat på att regeringen och riksdagen också har prioriterat insatser med detta syfte. Ett exempel är det s.k. NOT-projektet (Naturvetenskap och Teknik) som bedrivs av Skolverket och Högskoleverket på regeringens uppdrag. Projektet pågår t.o.m. december 2003. Regeringen har också satsat 75 miljoner kronor under tre år för kompetensutveckling av lärare inom naturvetenskap, teknik och miljö. I Skolverkets årsredovisning för 2002 lämnas en redogörelse för användningen av medlen. Skolmyndigheterna har också utvecklat en webbplats för lärare som undervisar inom naturorienterande ämnen och teknik. Utskottet erinrar också om de tidigare nämnda teknikskolorna och matematikdelegationen som skall öka intresset för fortsatta studier inom områden som matematik, naturvetenskap och teknik.

Utskottet konstaterar att behovet och strävan att öka intresset för naturvetenskapliga och tekniska studier återfinns i fler länder än Sverige. En ökad antagning till naturvetenskapliga och tekniska studier är ett av delmålen i överenskommelsen mellan EU:s utbildningsministrar (2002/C 58/01) för att utveckla EU till världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi.

I frågan om företags- och entreprenörkunskap har utskottet tidigare (t.ex. bet. 1999/2000:UbU15) understrukit skolans betydelse för att lägga grunden till ett positivt förhållningssätt när det gäller entreprenörskap och företagsamhet. Arbetslivs- och företagärfrågor specifikt berörs i programmålen för gymnasieskolan och i flera kursplaner.

Utskottet har tidigare behandlat yrkanden om religionskunskap m.m. (jfr bet. 2000/01:UbU13). Utskottet anser nu, liksom tidigare, att yrkandena tillgodoses genom gällande kursplaner.

Som utskottet har konstaterat tidigare gäller i övrigt att det i den mål- och resultatstyrda skolan finns en stor frihet vad gäller hur undervisningen utformas. Målen i kursplanerna för respektive ämne måste dock uppnås. När det gäller ovannämnda yrkanden om undervisning i historia, andra kulturer, mänskliga rättigheter och civil olydnad täcker kursplanerna i de samhällsorienterande ämnena väl de frågor som tas upp. Regeringen har i utvecklingsplanen också påtalat vikten av att alla ungdomar har historiska kunskaper och perspektiv som en gemensam kärna av kunskap och kompetens. Inom Skolverket pågår utvecklingsarbete för att förbättra undervisningen för de nationella minoriteterna, bl.a. romer. Arbetet handlar dels om kompetensutveckling av pedagogisk personal, dels om utveckling av läromedel etc.

Gällande ansvarsfördelning mellan stat och kommun innebär att det är kommunerna som skall besluta i frågor som rör t.ex. finansieringen av skolresor och studiebesök.

Kultur, musik och bibliotek

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande kultur i skolan, musik- och kulturskolor samt skolbibliotek.

Jämför reservationerna 62 (fp), 63 (kd) och 64 (v).

Motioner

Kristdemokraterna pekar i motion 2002/03:Ub417 yrkande 9 liksom i motion 2002/03:Kr370 yrkandena 8 och 9 på **kulturens roll i skolan** och **musik- och kulturskolornas betydelse** för barns utveckling. Kulturen bör leva i skolan och genomsyra verksamheten. Skolan har en viktig uppgift att föra kulturarvet vidare. Det praktiska kunnandet i skolan har nedvärderats till förmån för mer teoretiska ämnen, vilket inte kan accepteras. Samarbetet mellan skolan och olika kulturverksamheter bör stärkas liksom elevernas möjlighet att få närmare kontakt med olika kulturformer, enligt Kristdemokraterna.

I motion 2002/03:Ub327 (fp) yrkandena 1, 2 och 4 behandlas olika aspekter av musik- och kulturskolan. Motionären föreslår att organisationen Sveriges musik- och kulturskolor (SMOK) skall utreda musikens betydelse, särskilt den kommunala musik- och kulturskolan, för den enskilde eleven. Rätten till studier i den kommunala musik- och kulturskolan bör skrivas in i läroplanen. I syfte att förbättra informationen om möjligheter att arbeta med musik bör samverkan ske mellan de kommunala musik- och kulturskolorna och försvarsmusiken, anser motionären.

Vänsterpartiet behandlar i motion 2002/03:Ub337 ett antal aspekter av **skolbiblioteken**. Skolverket föreslås få i uppdrag att i samråd med Kulturrådet ansvara för att främja, följa och utvärdera skolbiblioteksverksamheten (yrkande 1). Dessutom bör Högskoleverket och Skolverket få i uppdrag att tillse att skolledarnas utbildning kompletteras vad gäller skolbibliotekens funktion och ändamål (yrkande 4). Slutligen bör Skolverket få i uppdrag att informera kommunerna om att skolplanerna även bör ta upp skolbibliotekens verksamhet (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena.

Utskottet har tidigare (bet. 2000/01:UbU13) behandlat yrkanden om kulturens roll i skolan. Av de kursplaner som gäller för såväl grundskola som gymnasieskola framgår att olika kulturaspekter skall behandlas inom i princip samtliga ämnen. Hur målen uppnås är en angelägenhet för kommunerna och

för dem som är verksamma inom skolan. Utskottet har också betonat att musik- och kulturskolor fyller en viktig uppgift. Det gäller både med avseende på den breda verksamheten och med avseende på att stimulera och ta till vara talanger. Utskottet har dock inte varit berett att ställa sig bakom ett införande av formella regler om rätten till studier i musik- och kulturskolor.

Myndigheten för skolutveckling stöder skolbiblioteken som en resurs i arbetet med att förbättra läs- och skrivmiljöer för barn och ungdom. I samband med detta har regeringen pekat på möjligheten att använda stödet till personalförstärkningar för att anställa skolbibliotekarier och läspedagoger i skolan samt att inköpsstödet till folk- och skolbiblioteken har ökat år 2003.

Skolverket har också tillsammans med Kulturrådet haft i uppdrag att samordna nationella insatser för kultur i skolan. Webbplatsen *Kulturfönstret* har utvecklats som information och inspiration för kultur och lärande. I sammanhanget kan nämnas regeringens *Dagordning för kulturen 2002–2006*, ett kulturpolitiskt arbete som drivs av Kulturdepartementet i syfte att nå så många som möjligt av dem som av olika skäl står utanför olika kulturaktiviteter. En stor del av de insatser som planeras riktar sig till barn och unga, t.ex. att verka för en förbättrad musik- och kulturskola och fler skolbibliotek.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden avseende icke-formellt lärande, samverkan mellan utbildningsformer, fortbildning, studievägledning, äganderätt samt reklam.

Jämför reservationerna 65 (kd), 66 (v, mp) och 67 (v, mp.)

Motioner

Följande motioner behandlar diverse olika aspekter av skolan och dess verksamhet.

Kristdemokraterna tar upp det **icke formella lärandet**, lärande som kan ske genom t.ex. olika förenings- och ungdomsaktiviteter, i motion 2002/03:Kr333 (yrkande 5). Detta lärande behöver uppvärderas i skolan och regeringen bör därför komma med förslag till åtgärder på detta område.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet. Det finns ett stort utrymme för kommuner och skolor att ta initiativ till och stödja olika verksamheter som kan utgöra en del i ett livslångt lärande.

För att öka ungdomars intresse för forskning och högre utbildning finns ett behov av bättre **samverkan mellan forskarvärlden och grund- och gymnasieskolan**, enligt motionären i motion 2002/03:Ub291 (s). Berörda myndigheter föreslås få i uppdrag att bidra till detta.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet. Inom ramen för Skolverkets arbete med forskning har verket producerat kunskapsöversikter som bl.a. används i lärarutbildningen. Via konferenser och seminarier sker

möten mellan forskare, ansvariga för verksamheter och praktiskt verksamma. Den nybildade Myndigheten för skolutveckling har öppnat en webbplats (www.skolforskning.nu) i syfte att bereda plats för kunskapsmöten. Webbplatsen vänder sig både till forskare och praktiskt yrkesverksamma inom utbildningsområdet. Ett antal statliga forskningsfinansiärer har likaså en webbplats om forskning (www.forskning.se) med särskild inriktning mot barn och lärare i skolan.

Det behövs **fortbildning för lärare** i frågor om mångkulturalitet, enligt motionären i motion 2002/03:Ub397 (s), som påpekar att dagens läroböcker många gånger ger uttryck för ett synsätt som inte är förenligt med en mångkulturell skola.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet. Enligt skollagen skall huvudmannen se till att kompetensutveckling anordnas för den personal som har hand om utbildningen. Likaså skall huvudmannen vinnlägga sig om en planering av personalens kompetensutveckling. Vidare skall de lärosäten som bedriver lärarutbildning enligt regleringsbrev medverka i uppbyggnaden av regionala centrum som bl.a. skall främja utvecklingen av lärarutbildningen liksom kompetensutvecklingen av lärare. Inom ramen för det arbete som sker inom Skolverket och Myndigheten för skolutveckling tillhandahålls möjligheter till fortbildning. Den ovannämnda webbplatsen har t.ex. mångkulturalitet som ett särskilt temaområde.

En **översyn av studievägledningen** är nödvändig, enligt motionären i motion 2002/03:Ub332 (mp). Skälet till detta anges vara att behovet av studievägledning kommer att öka framöver samtidigt som det finns ett omfattande missnöje med dagens studievägledning.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet. I juni 2001 överlämnade en särskild utredare betänkandet *Karriärvägledning.nu* (SOU 2001:45). Utredaren bedömde att läroplanens mål för studie- och yrkesvägledning var tillräckligt omfattande och tydliga men att personalens gemensamma ansvar för dessa frågor inte tas fullt ut. Betänkandet har remissbehandlats. Regeringen angav i budgetpropositionen för år 2003 att den skulle återkomma i frågorna om vägledning vad gäller hela skolväsendet. Utskottet erfar att en departementsskrivelse i frågorna är planerad.

Frågan om **elevens äganderätt** uppmärksammas i motion 2002/03:Ub461 (mp). Enligt motionären, som anser att rätten behöver stärkas, finns det exempel på att den enskilde elevens rättigheter kränks godtyckligt, och det är därför viktigt att reglerna tydliggörs.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet. Skollagskommittén tar upp frågan om omhändertagande av föremål som antingen är störande för undervisningen eller annan verksamhet i skolan eller som utgör ett hot mot säkerheten. Förslag lämnas att en bestämmelse rörande detta skall införas i skollagen. Enligt utskottet bör beredningen av förslagen avvaktas.

I motion 2002/03:Ub464 (mp) understryks vikten av att **skolan är en reklamfri zon**.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet. Skollagstiftningen reglerar inte frågan om sponsring. I läroplanen finns formuleringar om saklig och allsidig undervisning. Det är viktigt att kommunen och skolorna har en handlingsplan/policy om hur man skall förhålla sig till sponsring och analyserar varje enskilt fall innan beslut fattas. Frågan om användandet av t.ex. reklammaterial är i stor utsträckning en lämplighetsfråga.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i reservationen.

1. Utveckling av förskoleklassen (punkt 1) – c

av Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub429 yrkande 4.

Ställningstagande

Skolverket har haft i uppdrag att följa arbetet och utvecklingen med förskoleklass ute i kommunerna. För att komma till rätta med brister och för att utveckla verksamheten har Skolverket presenterat ett antal åtgärder på statlig nivå som Centerpartiet ställer sig bakom. Förslagen handlar om översyn och synkronisering av lag och förordning, implementering av integrationsreformer, utvecklingsarbete och -dialoger med kommuner och skolor, forskningsbaserade studier samt satsningar inom lärarutbildning och rektorsutbildning.

2. Skolbarnsomsorg för 10–12-åringar (punkt 2) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub415 yrkande 3

och avslår motion

2002/03:Ub347 yrkande 1.

Ställningstagande

Jag anser att kommunerna måste ta sitt ansvar och utveckla skolbarnsomsorgen framför allt för åldersgruppen 10–12 år. I den öppna verksamheten har barnen själva större möjlighet att hitta en avvägning som passar dem. Här finns stora möjligheter för kommunerna till samverkan med andra utförare.

3. Skolbarnsomsorg för 10–12-åringar (punkt 2) – v

av Britt-Marie Danestig (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub347 yrkande 1

och avslår motion

2002/03:Ub415 yrkande 3.

Ställningstagande

Jag anser att skollagen skall ändras så att det klart framgår att även eleverna i åldersgruppen 10–12 år har rätt till fritidshemsplats. Den öppna verksamheten kan inte ersätta den verksamhet som bedrivs inom fritidshemmets ram.

4. Skolbarnsomsorg för barn till arbetslösa och föräldralediga (punkt 3) – v

av Britt-Marie Danestig (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub347 yrkande 2.

Ställningstagande

Vänsterpartiet menar att det snarast bör utredas på vilket sätt motsvarande rättighet som gavs till förskoleverksamhet för barn till arbetslösa och föräldralediga även kan omfatta skolbarnsomsorg för barn i åldern 6–12 år.

5. Tidpunkt för skolstart (punkt 4) – m, kd, c

av Inger Davidson (kd), Per Bill (m), Sofia Larsen (c), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Ub410 yrkande 3 och

2002/03:Ub417 yrkande 5 samt

bifaller delvis motion

2002/03:Ub229 yrkande 15.

Ställningstagande

Dagens grundskola är alldeles för fyrkantig för att passa den blandade grupp som eleverna utgör. Skolstarten bör därför vara individualiserad. I dag styr elevernas ålder mer än den kunskaps- och mognadsnivå som de befinner sig på.

6. Tidpunkt för skolstart (punkt 4) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub229 yrkande 15 och

bifaller delvis motionerna

2002/03:Ub410 yrkande 3 och

2002/03:Ub417 yrkande 5.

Ställningstagande

Svenska elever har den kortaste undervisningstiden i västvärlden. Den totala undervisningstiden i skolan måste öka för att man skall befästa de baskunskaper som skolan i dag inte lyckas ge tillräckligt många elever. Folkpartiet anser därför att eleverna normalt skall börja skolan när de är sex år. Om det är lämpligare med tanke på deras mognadsnivå skall de också kunna börja senare.

7. Rätt till undervisning och stöd (punkt 5) – m, fp

av Ulf Nilsson (fp), Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Ub229 yrkande 4 samt

2002/03:Sf332 yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Vi menar att det i dag finns brister i skolpolitiken för de barn som behöver extra stöd, inte minst för dem som kommer till Sverige under skolåren. Alla barn måste ges den tid och det stöd de behöver för att nå målen. Det innebär att elever vid behov skall få undervisning i grundskolans regi även efter skolpliktens upphörande. Vi anser att det bästa är att stöd sätts in tidigt.

8. Val av skola (punkt 7) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Inger Davidson (kd), Per Bill (m), Sofia Larsen (c), Anna Ibrisagic (m), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub211 yrkande 4

och avslår motionerna

2002/03:Ub295 och

2002/03:Sf336 yrkande 24.

Ställningstagande

Vi menar att barn och föräldrar skall kunna välja skola såväl efter vilken pedagogisk inriktning som passar barnen som efter skolans geografiska närhet.

9. Åtgärder för integration (punkt 8) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Ub229 yrkande 13 och

2002/03:Sf226 yrkande 22

samt avslår motionerna

2002/03:Ub231 yrkande 3 och

2002/03:Sf336 yrkande 27.

Ställningstagande

Folkpartiet anser att det behövs extrasatsningar på skolor i utsatta områden. En skola som får extra resurser kan fungera som en motor i arbetet med att ”lyfta” ett utsatt bostadsområde. Extra resurser bidrar också till att skolans elever klarar sin skolgång och inte slås ut från studier och därmed en bättre framtid. Genom en bättre fungerande skola ökar människors intresse för att bosätta sig i ett sådant område – och segregationen kan därigenom brytas. Även elever från andra områden kan lockas till sådana skolor.

10. Åtgärder mot rasism (punkt 9) – mp

av Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Ub463 yrkande 3 samt

2002/03:Ub494 yrkandena 1, 2 och 6.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att alla skolor skall ha mångfaldsplaner. I dessa planer bör det ingå strategier mot rasism. Vi anser också att frågan om rasism och främlingsfientlighet i skolan behöver ses över och att ett specifikt handlingsprogram bör tas fram för att komma till rätta med problemen. Ett konkret förslag redan nu är att initiera en bred kampanj i syfte att starta antirasistiska skolgrupper landet över. Inte minst viktigt i detta sammanhang är att inse att problemen med rasism och främlingsfientlighet inte bara finns i skolan eller beror på förhållandena där. Därför menar vi att en ny antirasistisk integrationspolitik är nödvändig.

11. Utbildningsmöjligheter i hela landet (punkt 10) – m

av Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:N304 yrkande 14

samt avslår motionerna

2002/03:Ub345 och

2002/03:Ub456.

Ställningstagande

Vi menar att utbildningsmöjligheterna måste vara goda i hela landet. Hög kvalitet och likvärdiga villkor är nödvändiga, särskilt för grund- och gymnasieskolan. Eftersom olika elever vill välja olika former för att tillägna sig kunskaper måste skolsystemet också kunna erbjuda så flexibla lösningar som möjligt för undervisningens genomförande. Små skolor i glesbygden är ett exempel på ett viktigt alternativ för många föräldrar och barn.

12. Kompetensutveckling i små skolor (punkt 11) – c

av Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:N345 yrkande 4.

Ställningstagande

Kvaliteten måste vara hög på alla skolor oavsett var de ligger i landet eller deras storlek. Skolverket bör ges ett särskilt uppdrag att finna former för kunskaps- och kompetensutveckling i små skolor. Det kan t.ex. handla om att utveckla läromedel för distansutbildning också på grundskolenivå.

13. Skolprofilering (punkt 12) – m

av Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Ub211 yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Moderaterna menar att möjligheten för skolor att skapa en egen profil är viktig. Totalt sett blir skolans utbud bredare ju fler skolor som profilerar sig. Därigenom ökar antalet barn och ungdomar som finner sig till rätta i skolan – och därmed gör bättre ifrån sig. Kvaliteten kommer också att öka totalt sett, i och med att skolorna specialiserar sig. Dessutom kan skolprofilering utgöra en sporre för lärarna då möjligheten att utveckla sig i sitt ämne förbättras samtidigt som elevernas motivation ökar. Likaså kan incitamenten öka för lärare att vidareutbilda sig inom ett specifikt område.

14. Samarbete mellan skola och föräldrar (punkt 13) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Inger Davidson (kd), Per Bill (m), Sofia Larsen (c), Anna Ibrisagic (m), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Ub229 yrkande 20 och 2002/03:Ub361 yrkande 1 samt avslår motion 2002/03:Ub361 yrkande 2.

Ställningstagande

Föräldrar behöver känna att de betyder något för skolarbetet och skolmiljön. Deras åsikter måste efterfrågas och tas hänsyn till. För att möjliggöra ett reellt inflytande i verksamheten måste varje skola vara tydlig i fråga om mål, innehåll, arbetsformer samt ömsesidiga rättigheter och skyldigheter. Skolan skall också utvärdera samarbetet med föräldrarna.

Kontakten mellan hem och skola skall vara både tät och naturlig. Föräldrars engagemang i sitt barns skolgång har stor betydelse och deras kunskaper om sina barn och deras möjligheter att stödja dem skall tillvaratas.

15. Föräldrars rätt till information och inflytande (punkt 14) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Inger Davidson (kd), Per Bill (m), Sofia Larsen (c), Anna Ibrisagic (m), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Ub410 yrkande 13 och

2002/03:Ub417 yrkande 24.

Ställningstagande

Föräldrars rätt till information och medinflytande behöver stärkas. Engagerade föräldrar ger eleven bättre möjligheter att klara och uppskatta skolarbetet. För att föräldrar skall kunna vara delaktiga och bli en tillgång måste samarbetet öka. Föräldrar skall ha möjlighet att vara delaktiga i skolvardagen liksom de skall kunna fungera som en kanal mot samhället. Deras intressen, kunskap och kapacitet skall tas till vara i beslut som rör skolans och barnens vardag.

Föräldrar måste få mer information om sina barns arbetsinsatser och resultat. Det skall vara självklart att de hålls informerade om hur deras barn sköter sig. Olovlig frånvaro t.ex. skall alltid rapporteras direkt till föräldrarna.

16. Skolledare (punkt 15) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub250 yrkande 16.

Ställningstagande

Folkpartiet menar att det är viktigt att skolledaren ges goda förutsättningar att leda den skola där han eller hon verkar. Rektorer skall vara pedagogiska ledare. I dag präglas skolledarens vardag av övertid, stress och utsatthet. Detta måste ändras och skolans ledarskap uppvärderas. Som pedagogisk ledare skall rektor ha det övergripande ansvaret för att målen uppfylls och för att verksamheten följs upp och utvärderas. En översyn behöver göras av på vilket sätt villkoren kan förbättras. Ett konkret förslag är att ge skolledarna ett överblickbart ansvarsområde.

17. Skolstyrelser (punkt 16) – c

av Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub336 yrkande 11

samt bifaller delvis

2002/03:Sf336 yrkande 22 och

2002/03:Ub381 yrkande 5.

Ställningstagande

Centerpartiet anser att den lokala styrningen av skolan är viktig. Därför bör försöksverksamheten med skolstyrelser med föräldramajoritet permanentas redan nu. I samband med detta bör befogenheterna för styrelserna avgränsas så att skiljelinjen mellan lärarnas och skolledningarnas pedagogiska ledarskap och föräldrastyrelsernas uppgifter blir tydlig. I samband med detta bör också frågan om styrelsernas sammansättning behandlas. Även andra än föräldrar och elever kan vara aktuella att ingå.

18. Skolstyrelser (punkt 16) – mp

av Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub381 yrkande 5

samt bifaller delvis

2002/03:Ub336 yrkande 11 och

2002/03:Sf336 yrkande 22.

Ställningstagande

Sedan flera år har skolor provat på att ha skolstyrelser med olika majoritet, i grundskolan med föräldramajoritet och i gymnasiet elevmajoritet. Det är Miljöpartiets uppfattning att dessa försök bör permanentas och utökas till att gälla alla kommunala skolor.

19. Värdegrunden i kvalitetsredovisningen (punkt 17) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub417 yrkande 2.

Ställningstagande

Kristdemokraterna menar att det är viktigt att värdegrundsarbetet i skolan fortsätter. Värdegrunden såväl som demokratin måste hela tiden vinnas på nytt. Varje skola bör göra en plan för hur man i undervisningen och i skolans hela verksamhet, t.ex. genom etiska samtal med eleverna, skall arbeta för att omsätta skolans värdegrund i praktiken. Värdegrundsarbetet bör också redovisas i varje skolas kvalitetsredovisning.

20. Skolverkets sanktionsmöjligheter (punkt 18) – v, c

av Britt-Marie Danestig (v) och Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Ub313 och

2002/03:Ub336 yrkande 10.

Ställningstagande

Vi anser att Skolverket skall ges ökade befogenheter att rikta sanktioner mot kommuner som inte uppfyller sitt uppdrag och därmed inte kvalitetskraven.

21. Naturskolor (punkt 19) – mp

av Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub379 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Naturskolor spelar en stor roll i natur- och miljöundervisningen i många kommuner. Miljöpartiet anser att det är viktigt att dessa skolor finns och menar att det finns behov av att sprida kunskap och information om dem liksom om utomhuspedagogik.

22. Skolor på entreprenad (punkt 21) – m

av Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Ub333.

Ställningstagande

Moderaterna anser att kommunala skolor skall kunna drivas på entreprenad. Att prova nya driftsformer kan vara ett alternativ när skolor inte fungerar samtidigt som kommunen får kvarstå som huvudman. Dessutom bör möjligheten att lägga ut delar av undervisning vidgas till att gälla också i grundskolan liksom flertalet ämnen i gymnasieskolan.

23. Vårdskolor (punkt 22) – m

av Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Sf332 yrkande 14 och bifaller delvis motion 2002/03:Ub336 yrkande 16.

Ställningstagande

Skolor med god erfarenhet och kompetens för undervisning i ett främmande språk, eller undervisning på sådant språk, bör kunna bli s.k. vårdskolor för elever i en annan skola. Studiehundledning eller ämnesstöd skall kunna ges på distans.

24. Vårdskolor (punkt 22) – c

av Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub336 yrkande 16

och bifaller delvis motion

2002/03:Sf332 yrkande 14.

Ställningstagande

Utrymmet för alternativa modeller för undervisning måste ökas. Skolor med god erfarenhet av undervisning i ett främmande språk, eller ämnesundervisning på ett annat språk än svenska, skall kunna vara vårdskola för elever i en annan skola och ge dem denna undervisning på distans.

25. Tvåspråkig undervisning (punkt 23) – m

av Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Sf332 yrkande 13

och bifaller delvis motion

2002/03:Sf336 yrkande 26.

Ställningstagande

En lösning på segregation och utanförskap är att tillåta skolor ge tvåspråkig undervisning. Det kan vara lättare att ta till sig undervisning på hemspråket och den som har ett förstaspråk har också lättare att lära sig ett nytt språk.

26. Individanpassning (punkt 25) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Inger Davidson (kd), Per Bill (m), Sofia Larsen (c), Anna Ibrisagic (m), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Ub410 yrkandena 1 och 4.

Ställningstagande

Vi menar att skolan måste organiseras så att elever ges individuellt anpassad inlärningsstid och gruppstorlekarna varierar efter varje elevs förutsättningar och behov. Elever har olika talanger och olika intressen. Grundskolan skall ha ett åtagande att följa eleven till dess att han eller hon uppnått målen för skolgången. Alla elever skall ges förutsättningar för att uppnå kunskapsmålen. För en del tar det färre år och för en del tar det fler år men det får ta den tid det tar. Skolan skall sätta elevens kunskaper och utveckling i centrum, inte skoltiden.

27. Stödundervisning (punkt 27) – m, fp, c

av Ulf Nilsson (fp), Per Bill (m), Sofia Larsen (c), Anna Ibrisagic (m), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Ub410 yrkandena 9–10 och avslår motion 2002/03:Ub330.

Ställningstagande

Det är viktigt med tidiga stödinsatser. Därigenom ges eleverna förutsättningar att från början tillgodogöra sig kunskaper och behovet av stödinsatser de sista åren i grundskolan minskar. En rätt till extra stöd bör också finnas om eleven inte når målen vid det nationella prov som enligt vår mening bör införas i årskurs tre.

28. Användning av sponsrade läromedel (punkt 29) – v

av Britt-Marie Danestig (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub316 yrkande 2.

Ställningstagande

Enligt min mening har nedskärningarna inom skolan lett till sämre tillgång till läromedel. I sammanhanget måste kommuners och skolors användning av sponsrade läromedel följas upp och granskas. Detta görs lämpligen av Skolverket.

29. Elevinflytande (punkt 30) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub417 yrkande 23

och avslår motion

2002/03:Ub381 yrkandena 1–4.

Ställningstagande

Trots en lagstadgad rätt till inflytande, och dessutom en anpassning efter ålder och mognad, visar undersökningar att elever upplever att deras inflytande avtar med stigande ålder. Kristdemokraterna menar att bästa sättet att utveckla elevernas känsla för demokratiska beslutsformer och förmåga till ansvarstagande för gemensamma samhällsangelägenheter är att ge dem inflytande och ansvar. För att detta skall utvecklas genom skolåren behövs mer av fasthet och struktur. Eleverna måste ges möjlighet att utöva sina rättigheter och att öva sig i demokratiskt beslutsfattande. Jag menar att en lagstadgad miniminivå av elevinflytande bör införas.

30. Skolans arbetsmiljö (punkt 31) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub229 yrkande 12,

bifaller delvis motion

2002/03:Ub417 yrkande 17

samt avslår motionerna

2002/03:Ub381 yrkandena 7 och 8,

2002/03:Ub534 och

2002/03:Ju283 yrkande 1.

Ställningstagande

I dag finns brister i skolans arbetsmiljö, både när det gäller den psykosociala och den fysiska arbetsmiljön. Vi menar att det är självklart att elever skall ha en arbetsplats som uppfyller kraven på en acceptabel arbetsmiljö i vid bemärkelse. För att skolan skall få en bra arbetsmiljö är det avgörande att den är demokratisk.

31. Skolans arbetsmiljö (punkt 31) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub417 yrkande 17,

bifaller delvis motion

2002/03:Ub229 yrkande 12

samt avslår motionerna

2002/03:Ub381 yrkandena 7 och 8,

2002/03:Ub534 samt

2002/03:Ju283 yrkande 1.

Ställningstagande

Skolan är Sveriges största arbetsplats och elever har rätt att kräva en bra arbetsmiljö. Jag menar att en god fysisk miljö är viktig också ur pedagogisk synvinkel. Miljön påverkar inte bara barnens fysiska hälsa utan också deras psykiska tillstånd. En fräsch, funktionell skolmiljö inbjuder både till arbete och ansvarstagande. Städutiner och skolgårdars utformning är exempel på

sådant som enkelt kan förbättras och utvecklas, och därmed öka kvaliteten i arbetsmiljön.

32. Inlärningsmiljö (punkt 32) – m

av Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub410 yrkande 12

samt avslår motionerna

2002/03:Ub250 yrkande 12,

2002/03:Ub373 och

2002/03:Ub543.

Ställningstagande

Tydliga regler som tillämpas konsekvent är en viktig förutsättning för en god inlärningsmiljö. Rektor och skolans personal har ett viktigt uppdrag att skapa en positiv kultur på skolan. Skolmiljön skall kännetecknas av värme, trygghet, positivt intresse och engagemang från de vuxnas sida. Samtidigt måste det också finnas fasta och klara gränser mot ett oacceptabelt beteende. På varje skola skall det finnas tydliga regler för hur samspelet mellan människor skall gå till och för hur ordning och arbetsro skall skapas.

33. Inlärningsmiljö (punkt 32) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub250 yrkande 12

samt avslår motionerna

2002/03:Ub373,

2002/03:Ub410 yrkande 12 och

2002/03:Ub543.

Ställningstagande

Folkpartiet anser att det är viktigt att lärare och elever upplever att det finns en god arbetsro med ordning och reda i skolan. Det är nödvändigt att det finns en rofylld miljö i skolan för att alla skall kunna koncentrera sig och ta del av undervisningen. Inlärningsprocessen är ofta beroende av att man har det lugnt

omkring sig och inte distraheras eller att mycket tid förspills åt saker som inte för eleverna framåt. Både för elever och lärare är en god arbetsro också avgörande för att minska upplevelsen av stress och överbelastning.

34. Uppföljning av frånvaro (punkt 33) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Inger Davidson (kd), Per Bill (m), Sofia Larsen (c), Anna Ibrisagic (m), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Ub229 yrkande 11 och

2002/03:Ub410 yrkande 14

och bifaller delvis motion

2002/03:Ub557 yrkande 1.

Ställningstagande

Vi menar att det är självklart att föräldrarna hålls informerade om hur deras barn sköter sig. Olovlig frånvaro skall alltid rapporteras till föräldrarna. Skolan bör också utfärda ett handlingsprogram mot skolok som t.ex. anger vilka regler som gäller och hur de skall upprätthållas. Det är viktigt att alla barns frånvaro följs upp.

35. Åtgärder vid upprepade förseelser (punkt 34) – m

av Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ju280 yrkande 3.

Ställningstagande

När en ung person gör sig skyldig till upprepade förseelser eller en allvarlig gärning som skulle varit straffbar om han eller hon varit över 15 år måste det finnas konkreta åtgärder att ta till. Skolförordningarna behöver skärpas i detta avseende och en form av åtgärdsstrappa måste införas.

36. Skolhälsovård (punkt 35) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:So511 yrkande 4

samt avslår motionerna

2002/03:Ub315 yrkande 1,

2002/03:Ub377,

2002/03:Ub389 yrkande 1

2002/03:Ub545 och

2002/03:So507 yrkande 1.

Ställningstagande

Den nedrustning av skolhälsovården som har skett är allvarlig. Vi anser att skolhälsovården behöver förstärkas så att den tillsammans med annan skolpersonal och socialtjänsten kan förebygga och ge hjälp i ett så tidigt skede att svårare problem undviks. Varje skola måste förutom skolsköterska ha rimlig tillgång till skolläkare och kurator.

37. Skolhälsovård (punkt 35) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:So507 yrkande 1

samt avslår motionerna

2002/03:Ub315 yrkande 1,

2002/03:Ub377,

2002/03:Ub389 yrkande 1,

2002/03:Ub545 och

2002/03:So511 yrkande 4.

Ställningstagande

Ett särskilt stöd måste finnas tillgängligt för dem som befinner sig i riskzonen för att utveckla psykisk ohälsa. Det är viktigt att barn och ungdomar med psykiska problem identifieras tidigt och får stöd och hjälp innan problemen blir värre. I detta sammanhang är personalen som arbetar nära barnen i skola

och barnomsorg en viktig grupp. Jag anser att denna grupp i större utsträckning måste ges möjligheter till kompetensutveckling i dessa frågor.

38. Skolhälsovård (punkt 35) – v

av Britt-Marie Danestig (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub315 yrkande 1

samt avslår motionerna

2002/03:Ub377,

2002/03:Ub389 yrkande 1,

2002/03:Ub545,

2002/03:So507 yrkande 1 och

2002/03:So511 yrkande 4.

Ställningstagande

Organisationen för elevhälsan behöver formars utifrån lokala behov och förutsättningar. Ur ett likvärdighetsperspektiv är det dock viktigt att garantera alla elever rättigheten till elevhälsan och dess olika kompetenser. Vänsterpartiet menar därför att införandet av nyckeltal inom elevhälsa snarast bör utredas.

39. Förebyggande arbete mot droganvändning (punkt 37) – fp,

kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Inger Davidson (kd), Sofia Larsen (c) och Axel Davrik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Ub268 yrkande 2,

2002/03:Ub369 yrkande 2 och

2002/03:So442 yrkande 7

samt avslår motionerna

2002/03:Ub341 och

2002/03:So447 yrkande 5.

Ställningstagande

Vi anser att det behövs förebyggande åtgärder mot ett ökande drogbruk och att en nationell handlingsplan är nödvändig. Åtgärder som rikskampanjer,

andra informationsåtgärder liksom en bra undervisning i skolan om riskerna med alkohol, narkotika och tobak (ANT) krävs.

40. ANT-undervisning (punkt 38) – m

av Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Ju281 yrkande 4 och

2002/03:So251 yrkande 2

samt avslår motionerna

2002/03:Ub554 yrkandena 1 och 2 samt

2002/03:So515 yrkandena 9 och 11.

Ställningstagande

Vi menar att undervisningen om narkotikans verkningar skall påbörjas tidigare än vad som görs i dag för att få effekt.

41. ANT-undervisning (punkt 38) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub554 yrkandena 1–2

samt avslår motionerna

2002/03:So515 yrkandena 9 och 11,

2002/03:Ju281 yrkande 4 och

2002/03:So251 yrkande 2.

Ställningstagande

Skolan är oslagbar när det gäller att nå ut till barn och ungdomar med information och kunskap om bl.a. droger. Många elever är dock missnöjda med den information de fått via ANT-undervisningen. Jag anser att ANT-undervisningen bör påbörjas redan från läsåret fyra och sedan kontinuerligt finnas med i läroplanen fram till nionde klass. Undervisningen bör också utgå från verkligheten genom att man har föreläsare som t.ex. arbetar med dessa frågor till vardags eller som själva levt i missbruk. Polis, frivilligorganisationer och f.d. missbrukare är de som är bäst lämpade att informera om missbruksfrågor.

42. ANT-undervisning (punkt 38) – mp

av Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:So515 yrkandena 9 och 11

samt avslår motionerna

2002/03:Ub554 yrkandena 1 och 2,

2002/03:Ju281 yrkande 4 samt

2002/03:So251 yrkande 2.

Ställningstagande

Det finns problem med ANT-undervisningen i dag. Undervisningen saknar en väldefinierad plats i skolans verksamhet. Målen är övergripande och oprecisa i skolans centrala läro- och kursplan. Detta påverkar möjligheten att utforma tydliga och utvärderingsbara mål på lokal nivå. Vi anser därför att ANT-undervisningen tydligare skall skrivas in i skolans styrdokument. De kommunala skolplanerna skall sedan ligga till grund för skolans lokala arbetsplan och skolans ANT-undervisning.

43. Misstanke om narkotikaanvändning (punkt 39) – m

av Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Ju281 yrkande 3 och

2002/03:So251 yrkande 5.

Ställningstagande

Vi anser att skolan skall ha en absolut plikt att informera vårdnadshavare vid misstanke om narkotikaanvändning.

44. Skolans uppgift (punkt 40) – m

av Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub410 yrkande 2

och avslår motion

2002/03:Ub492 yrkande 5.

Ställningstagande

Vi anser att skolans uppgift är att förmedla kunskap och goda värden.

45. Skolans uppgift (punkt 40) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub492 yrkande 5

och avslår motion

2002/03:Ub410 yrkande 2.

Ställningstagande

Kristdemokraterna anser att skolan har en viktig uppgift när det gäller normöverföring och identitetsbildning. Det gäller inte bara de kunskaper som förmedlas utan också den totala miljö som skolan utgör.

46. Förändring av läroplaner (punkt 41) – v

av Britt-Marie Danestig (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub319,

bifaller delvis motionerna

2002/03:Ub320 och

2002/03:Ub556 yrkande 4

samt avslår motion

2002/03:Ub556 yrkande 3.

Ställningstagande

Vänsterpartiet vill stryka formuleringen om kristen tradition och västerländsk humanism i läroplanens första kapitel. Vi menar att formuleringen är problematisk och att den ger felaktiga signaler. Kristen tradition och västerländsk humanism innehåller givetvis viktiga etiska värden, men de står också för helt andra värden. De positiva delarna har också tydliga motsvarigheter i varje annan betydande religion och världsåskådning. Utpekandet av just det kristna respektive det västerländska är därför trångsynt och etnocentriskt. Dessutom är formuleringarna särskilt olyckliga mot bakgrund av att Sverige är ett mångkulturellt samhälle. De stämmer heller inte överens med bestämmelsen att skolan skall vara icke-konfessionell eller den religionsfrihet vi har i vårt land.

I läroplanen för förskolan finns ingen motsvarande formulering. Vänsterpartiet anser att det är dags att samordna de tre läroplanerna i detta avseende.

47. Ämnesfrågor av övergripande karaktär (punkt 42) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub229 yrkandena 1 och 5

samt avslår motionerna

2002/03:Ub417 yrkandena 7 och 21 samt

2002/03:Ub514.

Ställningstagande

Att kunna läsa, skriva och räkna är grundläggande för att kunna tillägna sig andra kunskaper och är absolut nödvändigt i dagens samhälle. Folkpartiet anser därför att grundskolan skall prioritera dessa kunskaper.

Den enskilde eleven skall ha rätt att lära i en takt som passar hans eller hennes individuella förutsättningar. I grundskolans senare år bör eleverna därför kunna delas in i olika undervisningsgrupper vissa timmar, beroende på elevers intresse för ämnet och behov av stöd. Samma krav på de olika betygsnivåerna skall gälla i "allmän" och "särskild" kurs.

48. Ämnesfrågor av övergripande karaktär (punkt 42) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub417 yrkandena 7 och 21

samt avslår motionerna

2002/03:Ub229 yrkandena 1 och 5 samt

2002/03:Ub514.

Ställningstagande

Barn har olika talanger och intressen. Några är mer teoretiskt inriktade, andra mer praktiskt. Detta måste återspeglas i skolan. Om skolan blir alltför teoretisk kan inläringen hämmas för många elever. De praktisk-estetiska ämnena är en viktig del av helheten i skolan, och undervisningen i dessa ämnen behöver få en mer framskjuten plats.

Vi anser att skolans roll ur ett folkhälsoperspektiv behöver granskas, med avseende på t.ex. ämnen som hem- och konsumentkunskap samt idrott och hälsa. En granskning behöver också göras av hur tiden fördelas mellan ämnen som läses i block.

49. Avskaffande av timplanen (punkt 43) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Inger Davidson (kd), Per Bill (m), Sofia Larsen (c), Anna Ibrisagic (m), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 43 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Ub229 yrkande 14 och

2002/03:Ub336 yrkande 5.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör timplanen avskaffas snarast. Därigenom är det lättare att låta elevens måluppfyllelse stå i fokus. Med en utvecklad målstyrning och återkommande utvärderingar av kunskapsresultaten behövs inte timplanen. Det är inte nödvändigt att invänta resultaten från den pågående försöksverksamheten.

50. Svenska och svenska som andraspråk (punkt 44) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 44 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Sf226 yrkande 20

samt avslår motionerna

2002/03:Ub231 yrkande 2,

2002/03:Ub289,

2002/03:Ub325 yrkandena 1 och 3,

2002/03:Ub336 yrkande 15 och

2002/03:Ub501.

Ställningstagande

Vi menar att de principer som ligger till grund för det läsutvecklingsschema (LUS) som används i ett flertal skolor är positiva och bör genomsyra hela skolan. Dessa innebär att det skall vara tydligt för eleverna vad de skall uppnå, studieresultaten skall utvärderas regelbundet och utfallet av utvärderingarna skall kommuniceras på ett tydligt sätt till eleven, föräldrarna och skolan. För de elever där resultaten brister skall det finnas vidsträckta möjligheter till stöd i form av tid och extra personalinsatser.

51. Svenska och svenska som andraspråk (punkt 44) – c

av Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 44 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub336 yrkande 15

samt avslår motionerna

2002/03:Ub231 yrkande 2,
 2002/03:Ub289,
 2002/03:Ub325 yrkandena 1 och 3,
 2002/03:Ub501 och
 2002/03:Sf226 yrkande 20.

Ställningstagande

Många undersökningar visar att elever med utländsk bakgrund har sämre studieresultat i skolan. Dessa elever måste ges bättre förutsättningar. Kunskaper i svenska skall prioriteras och det måste göras tidiga satsningar på läsning av skönlitteratur. Detta kan innebära att undervisningen i andra ämnen skjuts upp. Skolan måste bli mer elevanpassad i detta avseende.

52. Modersmålsundervisning (punkt 45) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 45 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Sf226 yrkande 21

samt avslår motionerna

2002/03:Ub231 yrkande 1,

2002/03:Ub325 yrkandena 5 och 6,

2002/03:Ub437,

2002/03:Ub481,

2002/03:Ub518 samt

2002/03:Sf334 yrkandena 33, 34 och 50.

Ställningstagande

Genom modersmålsundervisning kan en elev med invandrabakgrund behålla kulturella och sociala kontakter, vilket annars hade varit svårare. I en internationaliserad värld är också flerspråkighet en ovärderlig tillgång. Modersmålsundervisningen och -läraren spelar i många fall en positiv roll för barnens integration. Det är Folkpartiets uppfattning att modersmålsundervisning skall erbjudas i den omfattning som nu sker men att formerna måste ses över. Det är inte acceptabelt att elever missar delar av den ordinarie skolundervisningen.

53. Modersmålsundervisning (punkt 45) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 45 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Sf334 yrkandena 33, 34 och 50

samt avslår motionerna

2002/03:Ub231 yrkande 1,

2002/03:Ub325 yrkandena 5 och 6,

2002/03:Ub437,

2002/03:Ub481,

2002/03:Ub518 och

2002/03:Sf226 yrkande 21.

Ställningstagande

Tvåspråkighet hos barnen underlättar både deras och föräldrarnas integration. Kristdemokraterna vill understryka vikten av modersmålsundervisning. Trots tydligt reglerad skyldighet att erbjuda eleverna sådan undervisning är det en verksamhet som är satt på undantag i de flesta kommuner. Enbart hälften av berättigade elever får undervisning i dag. Kristdemokraterna anser att modersmålsundervisningen måste förbättras. Elever med invandrarbakgrund skall ha rätt till undervisning under hela skoltiden. Kommunen skall också vara skyldig att erbjuda undervisning om det finns minst tre elever som är berättigade till sådan, i stället för dagens fem elever.

Elever med bristande kunskap i svenska behöver ofta stöd i andra skolämnen på sitt modersmål för att följa med i undervisningen. Det har inneburit att modersmålsundervisningen på vissa håll har förvandlats till stödundervisning. Detta är inte rimligt. Undervisning på och i modersmål är två olika saker som fyller helt olika syften. Den undervisning som enligt forskningen gett bäst resultat för språkinläring är när undervisningen sker lika mycket på modersmålet som majoritetsspråket, i blandade klasser. Den svenska skolan måste ge elever med invandrarbakgrund rätt till omfattande stödundervisning och/eller ämnesundervisning på modersmålet.

Enligt undersökningar varierar modersmålsundervisningen i de nationella minoritetsspråken. Vi anser att de fem nationella minoritetsspråken skall likställas i skollagstiftningen vad gäller rätt till modersmålsundervisning.

54. Fysisk aktivitet i skolan (punkt 47) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 47 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Kr266 yrkande 5

samt avslår motionerna

2002/03:Ub264,

2002/03:Ub336 yrkande 20,

2002/03:Ub383,

2002/03:Ub410 yrkande 15,

2002/03:Ub417 yrkande 8,

2002/03:Ub438,

2002/03:Ub496,

2002/03:So448 yrkande 4 och

2002/03:Kr297 yrkande 2.

Ställningstagande

Det är viktigt att grundlägga en hälsosam livsstil i unga år. Barn och ungdomar behöver dagligen få utöva fysisk aktivitet i skolans regi, eftersom alla inte rör sig tillräckligt på fritiden. Ett brett perspektiv på idrott och hälsa skall anläggas inom skolan.

55. Fysisk aktivitet i skolan (punkt 47) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 47 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub417 yrkande 8

samt avslår motionerna

2002/03:Ub264,

2002/03:Ub336 yrkande 20,

2002/03:Ub383,

2002/03:Ub410 yrkande 15,

2002/03:Ub438,

2002/03:Ub496,

2002/03:So448 yrkande 4,

2002/03:Kr266 yrkande 5 och

2002/03:Kr297 yrkande 2.

Ställningstagande

Kristdemokraterna menar att idrottens positiva betydelse för fysiskt välbefinnande och teoretisk inläring hos barn och unga måste beaktas i skolans arbete.

56. Fysisk aktivitet i skolan (punkt 47) – c

av Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 47 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub336 yrkande 20

samt avslår motionerna

2002/03:Ub264,

2002/03:Ub383,

2002/03:Ub410 yrkande 15,

2002/03:Ub417 yrkande 8,

2002/03:Ub438,

2002/03:Ub496,

2002/03:So448 yrkande 4,

2002/03:Kr266 yrkande 5 och

2002/03:Kr297 yrkande 2.

Ställningstagande

Centerpartiet har under flera år påtalat vikten av idrott och hälsa i skolan. Förutom betydelsen för den fysiska hälsan är också förebyggande hälsovård i form av goda kostvanor och regelbunden fysisk aktivitet av stor betydelse för ett bra resultat av skolarbetet. Vi anser att regeringen snarast bör redogöra för hur strategin för att öka den fysiska aktiviteten i skolan skall säkerställas.

57. Sex- och samlevnadsundervisning (punkt 49) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 49 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:L249 yrkande 16

samt avslår motionerna

2002/03:Ub423 yrkande 2,
 2002/03:Ub510 yrkande 2,
 2002/03:Ub552 yrkande 1,
 2002/03:Ub556 yrkandena 1, 2 och 8,
 2002/03:L318 yrkande 15 samt
 2002/03:So456 yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

I dag finns det brister i skolans sex- och samlevnadsundervisning. Detta är oacceptabelt. Alla elever har rätt till en bra undervisning, inklusive allsidiga kunskaper om homo-, bi-, trans- och heterosexuallitet. Det är också viktigt att tydligt verka för en tolerant syn gentemot olika sexuella läggningar.

58. Sex- och samlevnadsundervisning (punkt 49) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 49 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:So456 yrkandena 3 och 4

samt avslår motionerna

2002/03:Ub423 yrkande 2,

2002/03:Ub510 yrkande 2,

2002/03:Ub552 yrkande 1,

2002/03:Ub556 yrkandena 1, 2 och 8,

2002/03:L249 yrkande 16 samt

2002/03:L318 yrkande 15.

Ställningstagande

Kvaliteten på sex- och samlevnadsundervisningen är i dag ojämn. Orsaker till detta kan vara att det saknas nationella mål för undervisningen samt att det finns en bristande förmåga att hantera dessa frågor. Skolverket bör därför utforma nationella mål för sex- och samlevnadsundervisningen samt, i samråd med Kommunförbundet, Folkhälsoinstitutet och lärarorganisationerna, utforma kompetensutvecklande insatser för lärarna. De nationella målen bör särskilt ta i beaktande de skillnader i synen på samlevnad och sexualitet som finns mellan könen och i olika kulturer samt socioekonomiska faktorer som betydelse för sexuella riskbeteenden.

59. Mediekunskap (punkt 51) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 51 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Kr367 yrkande 2.

Ställningstagande

Medieundervisning innebär att förmedla såväl ett teoretiskt vetande som ett praktiskt kunnande. Skolan har ett ansvar för att föra in mediekultur i undervisningen. Genom att stärka barns och ungdomars kunskaper om medierna och lära dem att mer kritiskt förhålla sig till det de ser, blir de mer förberedda att möta medierna. Därigenom minskas risken för negativ påverkan. Sverige ligger efter många andra länder med avseende på medieutbildning i skolan, och det finns ett behov att stärka denna.

60. Historia (punkt 54) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 54 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub417 yrkande 10

samt avslår motionerna

2002/03:Ub396 och

2002/03:N340 yrkande 14.

Ställningstagande

Kunskaperna om våra historiska rötter har i dag brister. Särskilt stora är bristerna i 1900-talets historia, och därför måste undervisningen om denna period prioriteras.

61. Religion (punkt 55) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 55 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Ub417 yrkandena 3 och 11.

Ställningstagande

Kristendomen utgör en viktig kärna i det svenska kulturarvet. Det är viktigt att alla elever ges goda baskunskaper i det svenska kulturarvet för att kunna jämföra med och förstå andra kulturer och religioner. Ämnet religionskunskap är också en naturlig förankringsbas för värdegrundsarbetet. Ämnet behöver utvecklas än mer så att det stimulerar elevernas arbete med en egen värdegrund.

62. Kultur och musik (punkt 57) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 57 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub327 yrkande 1

samt avslår motionerna

2002/03:Ub327 yrkandena 2 och 4,

2002/03:Ub417 yrkande 9 samt

2002/03:Kr370 yrkandena 8 och 9.

Ställningstagande

Organisationen Sveriges musik- och kulturskolor (SMOK) bör ges ett utredningsuppdrag om musikens betydelse kulturellt och studiemässigt för den enskilde elevens studieresultat i grundskolan.

63. Kultur och musik (punkt 57) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 57 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2002/03:Ub417 yrkande 9 samt

2002/03:Kr370 yrkandena 8 och 9

samt avstyrker motion

2002/03:Ub327 yrkandena 1, 2 och 4.

Ställningstagande

Kulturen bör leva i skolan och genomsyra verksamheten. Skolan har en viktig uppgift att föra kulturarvet vidare. Bild, ord, film, musik och rörelse bör vara självklara inslag i alla ämnen. Kultur får inte bara bli korta projekt eller enstaka besök. Samarbetet mellan skolan och olika kulturverksamheter bör stärkas liksom elevernas möjlighet att få närmare kontakt med olika kulturförmer. Musik- och kulturskolornas betydelse för barns och ungdomars utveckling bör tas till vara i ännu högre grad.

64. Skolbibliotek (punkt 58) – v

av Britt-Marie Danestig (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 58 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub337 yrkandena 1, 4 och 5.

Ställningstagande

Vänsterpartiet anser att skolbiblioteken är mycket viktiga, och vi vill att denna del av skolan skall utvecklas. Därför bör Skolverket få i uppdrag att i samråd med Kulturrådet ansvara för att främja, följa och utvärdera skolbiblioteksverksamheten. Skolledarutbildningen behöver kompletteras så att kunskapen ökar om bibliotekens funktion och ändamål. Dessutom bör Skolverket informera kommunerna om att skolplanerna bör behandla skolbibliotekens verksamhet.

65. Icke-formellt lärande (punkt 59) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 59 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Kr333 yrkande 5.

Ställningstagande

Det icke-formella lärandet behöver uppvärderas i svenska skolor. Ofta talas om att det saknas lokaler och utrymme för ungdoms- och föreningsaktiviteter. Samtidigt står många skolor tomma på kvällar och helger. Exempel finns från andra länder där det informella lärandet som sker t.ex. i skolföreningar är en viktig del av skolgången. Kristdemokraterna menar att med stöd från skolläring och kommun kan ungas initiativ förvandla skolor till platser som sjuder av liv. Föreningsarbete bör vara meriterande och kunna tillgodoräknas i olika sammanhang.

66. Översyn av studievägledningen (punkt 62) – v, mp

av Britt-Marie Danestig (v) och Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 62 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub332.

Ställningstagande

Enligt vår mening behövs en översyn av studievägledningen i skolorna. Det finns i dag ett omfattande missnöje med den studievägledning som tillhandahålls. Dessutom kan förutses ett ökat behov av god vägledning framöver i skolan.

67. En reklamfri skola (punkt 64) – v, mp

av Britt-Marie Danestig (v) och Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 64 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2002/03:Ub464.

Ställningstagande

Våra barn och ungdomar måste kunna vistas i skolan utan att utsättas för påverkan från kommersiell reklam. I dag ser man i allt fler kommuner att reklamen kommit in på ett påträngande sätt i våra barns skolmiljö i form av reklamplatser, reklamskyltar och sponsrade läromedel. Vi vill att skolan skall vara en reklamfri zon.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Val av skola (punkt 7) – v

av Britt-Marie Danestig (v).

Det s.k. fria skolvalet har lett till en förstärkt segregering eftersom valet ofta sker utifrån föräldrarnas klass- och utbildningsbakgrund. De fria valen är sålunda inte så ”fria”. Vi menar att huvudregeln bör vara att eleverna erbjuds plats i grundskolan enligt närhetsprincipen.

2. Skolstyrelser (punkt 16) – m

av Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Vi vill att varje skola skall ha en styrelse som leds av rektor och med representanter för personal, elever och föräldrar. Även andra intressenter som representanter för näringsliv från orten, elever som tidigare gått på skolan eller släktingar som mor- eller farföräldrar kan förekomma. Att föräldrar kan vara i majoritet är en möjlig konstruktion. Styrelsens uppgift skall vara att arbeta för skolans bästa. Rektor och styrelsen är utifrån den ekonomiska ram och de mål som är uppsatta fria att själva besluta om och utforma skolans verksamhet.

3. Elevinflytande m.m. (punkterna 30 och 31) – v, mp

av Britt-Marie Danestig (v) och Mikaela Valtersson (mp).

Vi menar att följande frågor är viktiga i det fortsatta arbetet med att utveckla elevinflytandet och skolans arbetsmiljö.

Varje skola måste ha ett fungerande representativt forum för elevinflytande. Elever skall ha rätt att frånvara från undervisning för arbete med elevinflytande, skyddsombudsarbete, arbete med skoltidning eller liknande. Dessutom skall det framgå av en elevs slutbetyg om denna har varit engagerad i arbete av detta slag. Rektor får inte ha tolkningsrätt i fråga om vad som skall räknas i detta sammanhang. Tillämpningen av arbetsmiljölagen i skolan liksom elevskyddsombudens ställning behöver ses över.

4. Skolans arbetsmiljö m.m. (punkterna 31, 35 och 36) – m

av Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Utformningen av skolans arbetsmiljö skall alltid sträva mot att ge de bästa förutsättningarna för elevernas fysiska och psykiska hälsa. Skolhälsovårdens erfarenheter av elevers arbetsmiljö måste ges ökad betydelse. Det är rimligt att det för elevhälsan finns allsidig kompetens som svarar mot elevernas behov av stödinsatser. Elevhälsan skall vara till för alla barn, men i synnerhet för vissa barn. Det finns också enkla insatser som kan göra att barnen mår bättre och lär sig mer i skolan. Att äta rätt samt att röra sig bör uppmuntras.

5. Företagskunskap (punkt 52) – m, fp

av Ulf Nilsson (fp), Per Bill (m), Anna Ibrisagic (m), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Relativt få människor startar företag i Sverige och antalet företagare minskar. Om vårt utbildningssystem i större utsträckning förberedde oss på möjligheten att bli företagare skulle vi kunna få fler företagare. Därför bör det redan i grundskolans högstadium ingå företagskunskap som delämne. I undervisningen skulle barnen förberedas för och förstå möjligheterna med att driva ett eget företag.

6. Nya ämnen och inslag i undervisningen (punkt 56) – mp

av Mikaela Valtersson (mp).

Miljöpartiet anser att man måste göra en kraftsamling för att komma till rätta med våld, hot, trakasserier och den alltmer utbredda sexuella förnedringen som unga i dag utsätts för. Vi anser att man bör se över möjligheten att införa ett nytt ämne i skolan som skulle kunna kallas livskunskap. Alternativt kan man förstärka dessa viktiga delar i de befintliga ämnena. Viktiga moment som skulle ingå i detta är t.ex. mat och hälsa, jämställdhet, diskriminering, sexualitet, mänskliga rättigheter m.m.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner

Motioner från allmänna motionstiden 2002

2002/03:Ub211 av Sten Tolgfors (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ju bredare skolans utbud blir genom individuella skolors profilering, desto fler barn och ungdomar kommer att finna sig till rätta och göra väl ifrån sig i skolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att om varje skola finner sitt område att bli särskilt duktig på kommer kvaliteten i det samlade skolsystemet att öka.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolors profilering kan utgöra ett incitament för vidareutbildning för lärare.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolplacering av barn lika naturligt skall kunna ske såväl efter vilken pedagogisk inriktning som ligger nära barnen som efter skolans geografiska närhet.

2002/03:Ub216 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av ökat antal idrottstimmar på schemat i skolan.

2002/03:Ub224 av Ola Sundell (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om antalet veckotimmar i ämnet idrott och hälsa.

2002/03:Ub226 av Tobias Billström (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättandet av en grundskoleexamen.

2002/03:Ub227 av Birgitta Carlsson och Håkan Larsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att alla elever i landets högstadieskolor vid något tillfälle får besöka riksdagen och Stockholm.

2002/03:Ub228 av Rigmor Stenmark (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa flexibel arbetstid i skolan samt om ett läsår med varvad teoretisk och praktisk undervisning.

2002/03:Ub229 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att grundskolan skall prioritera baskunskaperna läsning, skrivning och räkning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skollagen skall ändras så att alla elever har rätt till undervisning och stöd även efter skolpliktens upphörande tills de blir behöriga till gymnasieskolans nationella program eller kan börja i vuxenutbildning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att möjlighet att dela in basämnena i särskild och allmän kurs skall införas.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder mot skolk.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans arbetsmiljö.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om extra resurser och andra metoder att öka integrationen i skolan.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att timplanen snarast skall avskaffas.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att eleverna normalt skall börja grundskolan vid sex års ålder och avsluta den när målen har uppnåtts.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samarbete mellan skola och föräldrar.

2002/03:Ub231 av Luciano Astudillo (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning vars uppgift blir att reformera modersmålsundervisningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om svenska som andraspråk.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om krafttag mot diskriminering och insatser för etnisk mångfald i skolan.

2002/03:Ub250 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lärare och elever behöver ordning, reda och arbetsro i skolan.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolledaren skall ges goda förutsättningar för att leda den skola där han eller hon verkar.

2002/03:Ub258 av Nyamko Sabuni (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i skolan undervisa i ämnet företagskunskap.

2002/03:Ub263 av Elizabeth Nyström och Anders G Högmark (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler obligatoriska schemalagda idrottstimmar i grundskolan och på gymnasiet.

2002/03:Ub264 av Sven-Erik Österberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad motionen anförs om utökad fysisk aktivitet under skoltid.

2002/03:Ub268 av Birgitta Carlsson och Håkan Larsson (c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om återkommande rikskampanjer i skolan om farorna med att använda droger.

2002/03:Ub269 av Lars Wegedal (s):

Riksdagen begär att regeringen låter utreda förutsättningarna för ett bidrag till landets kommuner så att alla kommuninvånare någon gång före 18 års ålder kan genomföra ett besök i landets huvudstad och dess riksinstitutioner.

2002/03:Ub283 av Marie Wahlgren m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att initiera en debatt kring vad allmänbildningsbegreppet innebär för de naturvetenskapliga ämnena.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en översikt av innehållet i målen vad gäller naturvetenskap i grundskolan och behovet av en bred diskussion kring vilka som är de viktigaste allmänbildningsmålen vad gäller naturvetenskap.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att lyfta fram och samla in de goda exemplen på en förnyelse av sättet att lära ut grundläggande naturvetenskapliga begrepp, med ett särskilt fokus på de tidiga grundskoleåren.

2002/03:Ub289 av Yvonne Andersson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om läsningens betydelse för barns utveckling.

2002/03:Ub291 av Håkan Juholt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av bättre samverkan mellan forskarvärlden och grund- och gymnasieskolan.

2002/03:Ub295 av Cristina Husmark Pehrsson och Anne Marie Brodén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att snarast inleda förhandlingar med de övriga nordiska länderna i syfte att genomföra en reglering som innebär fritt val av skola också på grundskolenivå.

2002/03:Ub313 av Lennart Gustavsson m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket bör ges sanktionsmöjligheter gentemot kommuner som inte uppfyller kvalitetskraven.

2002/03:Ub315 av Lennart Gustavsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheten att införa nyckeltal inom elevhälsan.

2002/03:Ub316 av Peter Pedersen (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vidta åtgärder som syftar till att säkra rätten för grundskolans och gymnasieskolans lärare och elever att ha tillgång till sakliga och allsidiga läromedel som är aktuella och möjliggör en god inlärnin och en god studieteknik.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen med hjälp av berörda myndigheter bör följa upp och granska kommunernas och skolornas användning av sponsrade läromedel.

2002/03:Ub319 av Lennart Gustavsson m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ändra läroplanernas (Lpo 94 och Lpf 94) första kapitel.

2002/03:Ub320 av Martin Andreasson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om omnämmandet av kristen tradition och västerländsk humanism i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet samt de frivilliga skolformerna.

2002/03:Ub325 av Birgitta Ohlsson (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket får i uppdrag att tillsammans med lärarutbildningsanstalterna sprida kunskaper om ämnet svenska som andraspråk.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket får i uppdrag att genomföra en uppföljning och utvärdering av undervisningen i svenska som andraspråk.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge elever rätt till modersmålsundervisning under hela skoltiden.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket får i uppdrag att sprida kunskaper om betydelsen av studiehandledning.

2002/03:Ub327 av Runar Patriksson (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta organisationen SMOK utreda musikens betydelse och särskilt då den kommunala musik- och kulturskolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skriva in rätten till studier i kommunala musik- och kulturskolan i läroplanen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samverkan mellan försvarsmusiken och de kommunala musik- och kulturskolorna.

2002/03:Ub330 av Håkan Juholt m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om föräldrars och elevers rätt till information om stödundervisning.

2002/03:Ub331 av Mona Jönsson (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta ett nytt obligatoriskt ämne i skolan.

2002/03:Ub332 av Gustav Fridolin (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en översyn av studievägledningens framtid.

2002/03:Ub333 av Anna Lindgren och Yvonne Andersson (m, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolor på entreprenad.

2002/03:Ub336 av Maud Olofsson m.fl. (c):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att avskaffa timplanen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Skolverket bör få ökade befogenheter att också kunna rikta vissa sanktioner mot kommuner som inte sköter sitt uppdrag.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att införa lokala skolstyrelser.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att elever med utländsk bakgrund skall kunna prioritera svenska och undervisningen i andra ämnen därför skall kunna skjutas upp.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att ämnesundervisning på annat språk än svenska bör kunna ske på distans.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en strategi för att öka den fysiska aktiviteten i skolan.

2002/03:Ub337 av Lennart Gustavsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket bör ges i uppdrag att i samråd med Kulturrådet ansvara för att främja, följa och utvärdera skolbiblioteksverksamheten.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Höskoleverket och Skolverket bör ges i uppdrag att tillse att skollära utbildning kompletteras vad gäller skolbibliotekens funktion och ändamål.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket bör ges i uppdrag att informera kommunerna om att skolplanerna även bör ta upp skolbibliotekens verksamhet.

2002/03:Ub341 av Helena Zakariasén och Matilda Ernkrans (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om genomförandet av en ANT-kampanj.

2002/03:Ub345 av Erling Wälivaara (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förutsättningarna för ett särskilt tidsbegränsat stöd till glesbygdsskolor utreds.

2002/03:Ub347 av Lennart Gustavsson m.fl. (v):

1. Riksdagen begär att regeringen snarast lägger fram förslag till sådan ändring av skollagen att det klart framgår att även eleverna i åldersgruppen 10–12 år har rätt till fritidshemsplats.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att snarast utreda om barn till arbetslösa och föräldralediga har rätt till skolbarnsomsorg.

2002/03:Ub353 av Marina Pettersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en samlad kompetens för arbete mot ohälsa i skolorna.

2002/03:Ub361 av Gabriel Romanus (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att engagera alla föräldrar i barnens skola.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla lärare och skolledare bör ha utbildning i samarbete med hemmen.

2002/03:Ub369 av Ingemar Vänerlöv (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om andra förebyggande åtgärder mot ett ökande drogbruk.

2002/03:Ub373 av Mikael Oscarsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en handlingsplan för ordning och reda i grund- och gymnasieskolan.

2002/03:Ub377 av Håkan Juholt m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förbättra skolhälsovården.

2002/03:Ub379 av Mikaela Valtersson (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av naturskolors existens.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av att sprida kunskap och information om naturskolor och utomhuspedagogik.

2002/03:Ub381 av Gustav Fridolin m.fl. (mp):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i skollagen för att garantera att elever ges rätt att frånvara från undervisning för arbete med elevinflytande, skyddsombudsarbete, skoltidningsarbete e.d.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till sådan ändring i skollagen som garanterar att det framgår av en elevs slutbetyg om denne varit engagerad i elevinflytande, skyddsombudsarbete, skoltidningsarbete e.d.
3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till sådan ändring i skollagen som ålägger skolorna att ha något fungerande representativt forum för elevinflytande.
4. Riksdagen begär av regeringen att den lägger fram förslag till sådan ändring i skollagen att tolkningsrätten vad gäller vad som räknas som elevinflytande o.d. inte ligger ensamt på rektorn.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolstyrelser med elev- respektive föräldramajoritet i kommunala skolor.

7. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till sådan ändring i skollagen att det klart framgår att de lagar om arbetsmiljö som gäller på andra arbetsplatser också gäller för elever i skolan.
8. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till sådan ändring i skollagen att elevers skyddsombud på skolor ges samma rättigheter och skyldigheter som arbetares skyddsombud på andra arbetsplatser.

2002/03:Ub383 av Helena Zakariasén och Ann-Kristine Johansson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om alla barns rätt till fysisk aktivitet i skolan.

2002/03:Ub389 av Gustav Fridolin (mp):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om nationella riktvärden på antalet elever då en kurator eller skolpsykolog måste anställas.

2002/03:Ub392 av Marianne Carlström och Kerstin Andersson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om antalet undervisningstimmar i ämnet hemkunskap på grundskolan.

2002/03:Ub396 av Joe Frans (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att olika länders deltagande i slavhandeln över Atlanten belyses i undervisningen.

2002/03:Ub397 av Joe Frans (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppmantra en kritisk granskning av landets skolböcker ur ett mångkulturellt perspektiv.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortbildningsverksamhet för lärare i dessa frågor.

2002/03:Ub410 av Gunilla Carlsson i Tyresö m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om respekt för elevers olikheter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans uppgift att förmedla kunskap och goda värden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om individanpassad skolstart.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om individanpassad inlärningstid.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tidiga stödinsatser.

10. Riksdagen beslutar införa ett nationellt prov i årskurs tre med en därtill knuten rätt till extra stöd i enlighet med vad i motionen anförs.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om god inläringsmiljö.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om föräldrars delaktighet.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om information till föräldrar vid otillåten frånvaro.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om idrott och hälsa.

2002/03:Ub415 av Inger Davidson m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bristerna inom skolbarnsomsorgen.

2002/03:Ub417 av Alf Svensson m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbetet med skolans värdegrund skall ingå i skolornas kvalitetsredovisning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kristendomens ställning i religionsämnet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag om hur möjligheten till flexibel skolstart skall utnyttjas i högre grad.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fördelningen mellan praktisk-estetiska och teoretiska ämnen i skolan.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om idrottens betydelse för barns välbefinnande.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kulturs roll i skolan och musik- och kulturskolornas betydelse för barns utveckling.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om historieämnet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utveckla religionskunskapsämnets betydelse.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den fysiska miljön i skolan.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av kvalitetsgranskning av ämnen som läses i block samt av fördelningen mellan praktiska och teoretiska ämnen.

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av ett ökat elevinflytande i takt med stigande ålder.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om föräldrars rätt till information och inflytande i skolan.

2002/03:Ub422 av Carina Ohlsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att stödja och medverka till att det startas kommunala tekniskolor.

2002/03:Ub423 av Carina Ohlsson (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sex- och samlevnadsundervisningen i grundskolan och på gymnasiet bör få en likvärdig kvalitet i hela landet och om rektors ansvar för att det finns arbetsplaner utarbetade om vad man vill uppnå med undervisningen och att undervisningen genomförs.

2002/03:Ub429 av Sofia Larsen m.fl. (c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utvecklingen av förskoleklass.

2002/03:Ub434 av Birgitta Carlsson och Annika Carlsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i både grundskolan och gymnasiet utöka antalet lektioner i ämnet idrott och hälsa.

2002/03:Ub436 av Marina Pettersson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det i kursplanen för grundskolans lågstadium bör införas krav på obligatorisk simundervisning.

2002/03:Ub437 av Raimo Pärssinen och Anita Jönsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förstärka modersmålsundervisning i grundskolan.

2002/03:Ub438 av Barbro Hietala Nordlund m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fysiska aktiviteter i skolan och ungas kondition och hälsa.

2002/03:Ub456 av Ulrik Lindgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förutsättningarna för ett särskilt tidsbegränsat stöd till glesbygdsskolor utreds.

2002/03:Ub461 av Gustav Fridolin (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en stärkt äganderätt för elever.

2002/03:Ub463 av Mikaela Valtersson m.fl. (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om vikten av att varje skola har mångfaldsplaner.

2002/03:Ub464 av Mikaela Valtersson (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skolan skall vara en reklamfri zon.

2002/03:Ub478 av Kerstin Kristiansson Karlstedt och Susanne Eberstein (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kost och motion i skolan.

2002/03:Ub480 av Sven Bergström och Birgitta Sellén (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för en bättre folkhälsa.

2002/03:Ub481 av Elina Linna m.fl. (v, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utredning av modersmålsundervisningen.

2002/03:Ub492 av Inger Davidson m.fl. (kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolornas värdegrundsarbete.

2002/03:Ub494 av Gustav Fridolin (mp):

1. Riksdagen begär att regeringen utreder frågan om rasism och främlingsfientlighet i Sveriges skolor med syfte att återkomma med förslag om åtgärder.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lösningar på problemet med rasism och främlingsfientlighet i skolan.
3. Riksdagen begär att regeringen initierar en läromedelsöversyn enligt de principer som anförs i motionen.
6. Riksdagen begär att regeringen initierar en bred kampanj på landets skolor för att starta antirasistiska skolgrupper.

2002/03:Ub496 av Lena Sandlin-Hedman m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om idrott och hälsa i skolan.

2002/03:Ub501 av Lennart Axelsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten till goda kunskaper i svenska språket.

2002/03:Ub506 av Kent Härstedt och Annika Nilsson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om simundervisning för skolbarn.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett förtydligande i läroplanen beträffande vilka krav som ställs om simkunnighet.

2002/03:Ub510 av Börje Vestlund m.fl. (s, fp, v, c, mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om HBT-frågor inom sex- och samlevnadsundervisningen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillsynen av skolans och högskolans undervisning och läromedel om HBT-frågor.

2002/03:Ub514 av Gunnar Sandberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fysisk aktivitet och kreativt skapande i skolarbetet.

2002/03:Ub516 av Tasso Stafilidis (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att träning i civil olydnad borde vara en självklarhet i den demokratiska processen och även skall vara en del av utbildningen i ämnen såsom samhällskunskap, rättskunskap och historia på högstadiet, gymnasiet, folkhögskolan och högskolan.

2002/03:Ub518 av Tasso Stafilidis (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka modersmålsundervisningens ställning.

2002/03:Ub519 av Gunnar Sandberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kostgenomgång för skolelever.

2002/03:Ub533 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om frukostens betydelse för skolelevernas inlärningsförmåga.

2002/03:Ub534 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om elevers inflytande på arbetsmiljön i skolan.

2002/03:Ub543 av Yilmaz Kerimo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökat elevengagemang för bättre studiero i skolan.

2002/03:Ub545 av Eva Arvidsson och Anne Ludvigsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att det finns kurators- och psykologkunskap i skolhälsovården.

2002/03:Ub546 av Jan Emanuel Johansson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vegetarisk och vegansk skolmat samt undervisning inom ramen för ämnet hemkunskap.

2002/03:Ub550 av Nikos Papadopoulos (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en analys av situationen för svenska elever utomlands.

2002/03:Ub552 av Marina Pettersson och Hillevi Larsson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lärarnas ansvar att motverka fördomar, både sina egna och andras, kring homo-, bisexuella och transpersoners livsvillkor.

2002/03:Ub554 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör uppdra till Skolverket att omgående stärka ANT-undervisningen i grundskolan fr.o.m. årskurs 4.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisens och frivilligorganisationernas betydelse i ANT-undervisningen.

2002/03:Ub556 av Tasso Stafilidis (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en referensgrupp får i uppdrag att ta fram ett diskussionsunderlag för sex och samlevnad.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att läroplanernas kunskapsmål för grundskolan och gymnasieskolan bör kompletteras med ett kunskapsmål som innebär att skolan skall ansvara för att varje elev efter genomgången skolform har utvecklat sin förmåga att reflektera över frågor om sexualitet, könsidentitet, sexuell identitet och samlevnad utifrån ett frigjort och jämlikt synsätt samt att i skolans sex- och samlevnadsundervisning ge insikter om könsöverskridande, transvestism och transsexualism.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att läroplanernas stycke om förståelse och medmänsklighet bör kompletteras med en text om jämlikhet, jämställdhet, tolerans och integritet på sexualitetens och samlevnadens område som skall fungera i enlighet med en värdenneutral hållning till sexualiteten och upplysa utan att värdera olika slags sexuell läggning, samlevnad och praktik.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det som står i läroplanen för grundskolan ”I överensstämmelse med den etik som förvaltas av kristen tradition och västerländsk humanism...” tas bort, då inget specifikt värdesystem skall gynnas framför något annat.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att genom att lyfta upp frågorna kring sexualitet och njutning på ett positivt sätt, motverka det sexualiserade våldet, övergrepp, våldtäkter, den patriarkala maktstrukturen, förnedringar, kränkningar samt föraktet mot kvinnor, homosexuella, bisexuella och transpersoner.

2002/03:Ub557 av Viviann Gerdin m.fl. (c, m, fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla barns frånvaro i grundskola och gymnasieskola skall följas upp, oavsett bakgrund.

2002/03:Sk257 av Kenneth Lantz och Sven Brus (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler timmar i skolan för fysiskt arbete, gymnastik och rörelse.

2002/03:Ju280 av Beatrice Ask m.fl. (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärdstrappa i grundskole- och gymnasieförordningen.

2002/03:Ju281 av Beatrice Ask m.fl. (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolan skall ha en absolut plikt att informera vårdnadshavare vid misstanke om narkotikaanvändning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undervisningen om narkotikans verkningar skall påbörjas tidigare än i dag.

2002/03:Ju283 av Rossana Valeria D. m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillämpningen av arbetsmiljölagen i skolan och elevskyddsombudens ställning skall bli föremål för översyn.

2002/03:L249 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolundervisningen om sex och samlevnad.

2002/03:L318 av Gustav Fridolin m.fl. (mp):

15. Riksdagen begär att regeringen granskar och utvärderar grundskolans sex- och samlevnadsundervisning regelbundet.

2002/03:Sf226 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det s.k. LUS-projektet och att det bör få genomsyra hela skolan.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om modersmålsundervisning.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att skapa magnetskolor och göra extrasatsningar på skolor i utsatta områden.

2002/03:Sf293 av Yvonne Ruwaida m.fl. (mp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den romska kulturen ingår i läromedel och undervisning.

2002/03:Sf332 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bristerna i dagens skolpolitik för barn som behöver extra stöd.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bristerna i dagens skolpolitik för barn som kommer till Sverige under skolåren.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolors möjlighet att ge tvåspråkig undervisning.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolors möjlighet att vara värdsolor för elever från andra skolor vad gäller språk eller ämnesundervisning.

2002/03:Sf334 av Sven Brus m.fl. (kd):

33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa rätten till modersmålsundervisning under hela skoltiden och en skyldighet för kommunen att erbjuda undervisning om det finns minst tre elever som är berättigade till sådan.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätt för elever till stödundervisning och/eller ämnesundervisning på modersmålet.
50. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nationella minoriteter.

2002/03:Sf336 av Gudrun Schyman m.fl. (v):

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barn och unga med utländsk bakgrund liksom deras föräldrar representeras i lokala skolstyrelser.
24. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av skollagen enligt vad i motionen anförs om närhetsprincipen.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en samlad genomtänkt tvåspråkig utbildning från förskolan t.o.m. gymnasiet och att modersmålslärarna ges en aktiv roll i arbetslaget.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den nya skolutvecklingsmyndigheten ges i uppdrag att sprida erfarenheterna om utvidgad modersmålsundervisning och att satsningar på förbättrade utbildningsvillkor i segregerade områden skall gälla även livet utanför förskolan och skolan.

2002/03:So251 av Carl-Axel Johansson (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att undervisningen om narkotikans effekter bör påbörjas tidigare än i dag.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolan skall ha en absolut plikt att informera vårdnadshavare vid misstanke om narkotikaanvändning.

2002/03:So442 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utarbetande av en nationell handlingsplan för hur kampen mot ungas missbruk av alkohol, narkotika och tobak skall intensifieras i bl.a. skolan.

2002/03:So447 av Gudrun Schyman m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket bör få i uppdrag att utarbeta en strategi för tobaksprevention utifrån ungas eget engagemang.

2002/03:So448 av Gudrun Schyman m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket bör få i uppdrag att utreda och lämna förslag för ökade möjligheter till fysisk aktivitet i skolan.

2002/03:So456 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utformandet av nationella mål för samlevnads- och sexualundervisning i skolan.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kompetensutvecklande insatser för lärare vad gäller samlevnads- och sexualundervisning.

2002/03:So507 av Ulrik Lindgren m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kompetensutveckling för personal som arbetar nära barn i skola och barnomsorg.

2002/03:So511 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans elevhälsovård.

2002/03:So515 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ANT-undervisningen skrivs in i läroplanen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av de kommunala skolplanerna som skall utgöra grund för de enskilda skolornas ANT-undervisning.

2002/03:Kr266 av Lennart Kollmats m.fl. (fp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att grundlägga en hälsosam livsstil i unga år och skolans betydelse i detta sammanhang.

2002/03:Kr297 av Kent Olsson m.fl. (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om idrottens betydelse i skolan.

2002/03:Kr333 av Helena Höij m.fl. (kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen får i uppdrag att återkomma till riksdagen med förslag till åtgärder för att uppvärdera det icke formella lärandet i svenska skolor.

2002/03:Kr367 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av medieutbildning för alla i skolan.

2002/03:Kr370 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av kommunala musik- och kulturskolor.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av kultur i skolan.

2002/03:N304 av Mikael Odenberg m.fl. (m):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om goda utbildningsmöjligheter i hela landet.

2002/03:N340 av Johan Linander och Lars-Ivar Ericson (c):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att skånska skolor måste undervisa i skånsk/dansk historia.

2002/03:N345 av Maud Olofsson m.fl. (c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Skolverket i uppdrag att finna former för kunskaps- och kompetensutveckling i små skolor.